

2 Kolini

Solo Puwano Matanema:na:wa Wekeye

Yesu hepene fala hanapita: yapene talo elipeipela: pipe sopolo (25) itapa tepela:, Poleyewi Kelesowemi kulu hapa sena kesale Kolini taunewemi sita:nema sawi puwano momateyakeye. Iyewi mane olokeyatela timiyawa Poleyewi hekema:na:pela: matananase sawi amowa momateyakeye.

Kolotea tepela:, iwa ko:luse sitalapita:keye. Aluse Poleyewi matanese, Taitasema potapose hamona seyakeye. Taitase hanapola: Polewa Masetonia peleya: emi enewemi, Taitase mene minakeye. Taitase inise Polema selese, “Kolini senayewi ilipe mane olokeyatelawa hekeyakeye. Alawamona sena nokamoke Poleyewi solo amowa tikapeye tiye, mokopo walosene senayewi solo amowa ta:tapola: kulu hanose sitalakeye,” au seyakeye.

Aputa: Koteyewi Polewa walosene sena timita: ta:peyawa Poleyewi ene penaiya seyakeye. Kolini sena kesaleyewi Yesuwa matanemita: Poleyewi puwano apolose se tiye mikeye. “Mokopo walosene sena solo amowa kiyawa ta:tapa,” aluse Poleyewi seyakeye.

Aputa: Poleyewi solo nowana sawi we momateyakeye. Yutia peleya: emi Kelesowemi kulu hapa sena kesale nano ketea hepe tela sita:nema kiyawa moweni kekenepela: kina:pa:, aluse Poleyewi sawiwemi momateyakeye.

2 Kolini Suluwemi Mou Elakamo Momateya

1:1-11 Poleyewi Kolini sena kesalema sawi we ma:ta: tiye momate tiye Kotema napolo e seyakeye.

1:12-2:4 Poleyewi solo amowa hekeya sopolu selesekeye.

2:5-11 Olokeyatela timiya sena amowa kiyawa falasi elanase siliya:pa:.

2:12-17 Newa mina:na: seyawa nano hetema:na: inapita: newa eta: minamakeye.

3:1-4:16 Koteyewi puwano sepapowa Koteyewi solo hili sepapolo tinase helete tiye hapakeye.

5:1-10 Niwa hepene falemi fiyanese toma hili napolo tiyaposakeye.

5:11-6:10 Poleyewi mane timinisewa sena kesaleyewi Kotewemi matanemita: se tiye kinisekeye.

6:11-7:4 Senayewi e salama selesene epapuluse Poleyewi ima epapuluse selesekeye.

7:5-16 Poleyewi Taitase potapola: epeyakeye.

8:1-9:15 Kotewa matanepela: sita:la: nano hepe tela sita:la sena amowa seselese moweni kina:pa:, au seyakeye.

10:1-13:10 Mokopo walosene senawa Poleyewi helete tiye hapakeye.

13:11-14 Poleyewi epama e seyakeye.

*Kelesowemi Kulu Hapa Sena Kesale Kolini
Taunewemi Sita:nema Poleyewi Sawi Nowa
Sikape Momate Tiye Ilikepiyawa Wekeye*

¹ Koteyewi matanawamunuse newa Pole Yesu Kelesoyewi apasolo walosene sena epesita:

ta:peyawa nekeye. Neyawana, nini Kelesowemi kulu hapa sena ne ma:e Timotiwala, na:tewi kiwa matanesekewe. Kiwa Yesu Kelesowemi kulu hapa sena kesale Kolini taunewemi sita:newana, Kote sena kesale Akaia peleya: emi sita:newana, kiwa sopoma neyewi sawi weyamowa momate tiye ilikepilakeye. ² Nini Ata Kotewalapulu Piseiki Yesu Keleso a:tewi kima mokopo seselesewana, hopola sita:tesewana, kaluse mita: matanekeye.

Kotema Poleyewi Napolo E Seyawa Wekeye

³ Nini Piseiki Yesu Kelesoyewi E Atawa Kote Ene ekeye. Hauwekilise matanesene sopoke mouwala Kote Ene ekeye. Niwa sosolo himu nakolose hilila sitalaleke, niwa ekela temita: hauwekilise solo se tiye kinisene mouwala Kote nini Ata Ene ekeye. Alake, niyewi wapili sopowa Kotema kinisekeye. ⁴ Nano hilila kalikalila sopoke niwemi hetetiyapitewa nini himu sosolo tema:pekitise Koteyewi niwa hauwekilise seselese penana: ta:sela: elakeye. Alanase sena kesale nowemi nano hilila hetetisaleke, niyewi potapola: hauwekilise seselesaleke ililakeye. Alake Koteyewi niwa hauwekilise sesela epapuluse, sena nowana, niyewi epapuluse hauwekilise seselesekeye. ⁵ Yesu Keleso sosolo toma oiya himu nakola epapuluse, niwana sosolo toma oiya himu nakolose sita:tesekeye. Niyewi Yesuwa kulu hanosaleke senayewi niwa olokeyaleye tisekeye. Alanase Yesu Kelesoyewi niwa sosolo hauwekilise seselesekeye.

⁶ Alawamona senayewi niwa ikomonosaleke, olokeyale tisene hililawa niyewi tiyapola: sitalakeye. Kiwa seselese apula: Koteyewi kiwa mene silima:na: aumita: hililawa niyewi tiyapola: sitalakeye. Tiyapola: sitalapita: Koteyewi niwa seselesekeye. Seselesaleke kiyawa potapola: weyamu matanepa:.
 “Walosene senawa ikomonosaleke Koteyewi iwa seselesene epapuluse, senayewi niwana semetei kamunuse ikomonosaleke, Koteyewi niwana sesepesakeye.” Aluse matanepela: himu mapolosewa iya:pela: himu ekela matanepela: sita:latipa:.
⁷ Alake nini toma oiya himu nakolose sitalaleke, Yesu Kelesoyewi niwa hauwekilise seselesene epapuluse, kiwala toma oiya himu nakolose sitalaleke, Eyewi kiwala hauwekilise sesepesakeye. Alake kiwa Kotewemi himu semetei matanepela: penaiya sita:pesita: matanekeye. Mataneseewa niyewi maiya:takeye.

⁸ Kelesowemi kulu hapa sena ne ma:ela:o, Esia peleya: emi sena nokamoke niwa sosolo ikomonawa kiwa tikili tese sita:pesa:pekitise, aluse, sawi we momatekeye. Aputa: ikomonawa nini penaiyawa eta: ilimatekeye. Sosolo ikomonakeye. Sosolo ikomononase niye tiyakamakiwa kuma:na: telalakeye.
⁹ Niyewi ninipe matanese, “Ikila weyemi nini opo itapa tekeye,” aluse niyewi matanakeye. Aluse matanese olokeyale tisene hililawa ko:lupita: hetetila? “Niyewi nini penaiyawa eta: ilimanakeye. Koteyewi E penaiyawa semeteiyewi ililakeye. Koteyewi sena kuluwa mene tesa:tesenase E penaiya semeteiwa ilikeye.” Aumita: nano hilila sosolo hetetik-

eye. ¹⁰ Niwa ikomona kuma:na: telawamona Koteyewi niwa sosolo seselese mene silikeye. Mene silinase niyewi matanese, “Me wa:kewala Koteyewi niwa seselese mene siliyaposakeye,” aluse matanesekeye.

¹¹ Aputa: kiyewi niwamopela: kakasilise Kotema kulukulusene amo Koteyewi niwa seselakeye. Koteyewi sesemita: matanese, kiyawala sena kesale muta kulukulupita:, Koteyewi ta:tapola: niwa napola:takeye. Napola:tapita: sena kesale mutayewi potapola: Kotema sosolo epeyakeye.

Poleyewi selese, “Newa mina:na:keye,” E Seyawa Kamona Ke Iya:peyawa Mouwa Wekeye

¹² Niyewi solo we kima heneye selakeye. * Niyewi nano ketea sopoke tima:na: timiyawa, ikila sopoke niwa seli enekeye. Alake mokopo senayewi matanesewa niyewi eta: kulu hapamakeye. Kote penaiyayewi niwa mokopo seselese, nano alusewa napowala hekeya tese-wana, nima mikeye. Alake Kote minitapowemi niwa kiwalapulu heneye seli enekeye. Seli ela: nini himuyewi matanese, “Niwa iliye tiye elakeye.” ¹³⁻¹⁴ Sawi we kiyawa akelese matanemita: niyewi kima hokatolose momatekeye. Mupatase mamomatekeye. Yemiwa ne matanawa kiyewi kolotea matanepela:, sikape kiyewi seli sopoke matanemita: neyewi matanekeye. Neyewi matanese Piseiki Yesu mene ina ikila emiwa

* **1:12** Pole inaposapo au seyawa mainapita: Kolini senayewi Polewa kotose selese, “Mokopo selesene senawa kekeye.” Aputa: Pole meneye ti mouwa ima seyakeye.

niyewi kima epelema:na: epapuluse kiyewi nima aluse epelemita: matanekeye.

¹⁵ Kiyewi nima epelese matanema:na:wa neyewi matanepela: selese, “Kiwa napola:tese ikila elipei kili taune newa mina:na:keye.

¹⁶ Aputa: Masetonia peleya: emi ha:na:na:pela: kili taunewemi newa inapola:, kolotea tepela: emiwa iya:pela:, Masetonia peleya: emi hanapola: kolotea tepela:, mene ina ikila emiwa, kili taune wa:ke inapola:, kolotea epesena:keye. Enewa Yutia peleya: ha:na:na:pela: kiyawa newa sesemita: ikila kolotea epesena:keye.” Aluse neyewi matanepela: seyakeye.

¹⁷ Aluse seyawa mainisaleke, kili nokamoke selese, “Polewa matana elipei matanesekeye,” au seyakeye. Alake kili matanawa, newa nine napola:pa:na: mina:na: elawamona? Kili matanawa, ewa mokopo senakeye. Neyewi mokopo selesekeye. Aluse matanana? Aputa: kili matanawa, ikila nowemi neyewi ilikeye esa:, ikila nowemi neyewi eta: auma:na:ma, aluse napole? Eh, neyawa eta: selesemakeye.

¹⁸ Koteyewi Ene nano ketea auma:na: seyawa heneye alusekeye. Alusene epapuluse neyawana heneye selesekeye. Neyewi heneye himu elipei matanepela: eta: ilimakeye. Niyewi “Ehe” epela: “Eh” eta: selesemakeye.

¹⁹ Newana, Sailasewala, Timotiwala, niyewi Kote Sa:le Yesu Kelesowa kima puwano se tiye mikeye. Apula: Yesuyawa sowa elipei eta: selesemakeye. Eyawa ilikeye esa:, Eh eta: selesemakeye. Yesuyewi auma:na: e seyawa “Ehe”, Eyewi timinisekeye. ²⁰ Alake Koteyewi

auma:na: e seyawa solo sepapo mouwa Yesu Ene ekeye. Ene enase niyawa Yesuwemi kulupela: apola: sita:la: Kotema wapolisene ikila emiwa henekeye, au selesekeye.

²¹ Niyawana, kiyawala, Kelesowemi himu semetei esa: matanepela: penanose sita:pesita:, Koteyewi nima penaiya sita: tesewa mikeye. Niyewi tisewana, Eyewi nima tima:na: tiya:pa:, aluse apoyakeye. ²² Niwa sopoke Enakeye, aluse niyewi matanemita: †niwa Eyewi ene tiyapola: tuwatase, Ho Napowa nini himuwemi apoya epakeye. Koteyewi auma:na: seyawa niyewi henenapo aluse matanemita:, Ho Napowa puwano apoya epakeye.

²³ Koteyewi ne himu paponase Eyewi ta:pita: neyewi heneye selakeye. Kiyawa mane alusewa olokeyatelawa neyewi seila:pa:na:pela: newa Kolini taunewemi mina:na: elawamona kiyawa hilila tima:pelekitise newa eta: minamakeye.

²⁴ Alake, niyawa kiwa kolotea meapolose mase-lakeye. Kiwa epiya sosolo sita:pesita: niyewi sesemita: matanese selakeye. Koiyawemiye, kiyawa Kotema himu semetei esa: matanesewa penaiya sitalakeye.

2

¹ Puwano newa mina ikila emiwa, kiwa mane olokeyatelawa neyewi hekelese kiwa sosolo haukula e selakeye. Alake neyewi kiwa sesemita: mina:na: elawamona, kiwa wa:ke mapoloma:pelekitise kili taunewemi newa

† 1:22 Kopolo kena:ne nanesene epapuluse

eta: minamakeye. ² Alake, newa inise kiwa hekelesaleke kiyawa newanapulu mapolosekeye. Mapolosaleke eta:wi newa epelepesape? Kiwa mapolose sita:laleke, kiyawa newa maepelepesakeye. ³ Kiyawa newa epelema:na: tela, alawamona kili taunewemi newa inise potakamake kiwa olokeyatela sitalapita: potapola:, ne himu mapoloma:na: telalakeye. Auma:pekitise kiwa mane olokeyatelawa hekemita:, neyewi kima sawi momate tiye ilikepilakeye. Newa epelese elaleke, kiwala epelese sitalaposakeye. Aluse neyewi heneye matanekeye. ⁴ Aputa: puwano ne himu nakolose ya:la ilima tese neyewi kima sawi momate tiye ilikepilakeye. Kili himu mapolomita: neyewi kima sawi momate tiye ilikepilamakeye. “Poleyewi nima himu hapawa sosolo matananakeye,” au semita: neyewi kima sawi momate tiye ilikepilakeye.

Olokeyatela Timiya Sena Amowa Falasilawa Iya:ta:pa:

⁵ Sena semetei nowamoke kima nano hilila kinisaleke potapola: newa mapoyalakeye. Mapolosewa semetei nema mamapolokeye. Kiwalapulu mapolosekeye. Alawamona ne solo amowa sosolo maselaposakeye. ⁶ Alake nano hilila mini senawa kiwa sopoke e falasilawa ili falasipesakeye. ⁷ Alake napu weyemi falasilawa iya:pela: ema selese, “Mane olokeyatela timiyawa falasi elanase napu weyemi mapoyawa itapakeye,” au sela:pa:. Eyewi sosolo himu nakola matanesewa sosolo tema:ke ewa sesepa:. ⁸ Aluse kiyawa e tiya:wa

tiyapola: ema selese, “Niyewi kewa sosolo himu hapawa matanesekeye.” Au sela:pa:.

⁹ Puwano neyewi kima sawi momate tiye ilikepiyawa, ne solo sopoke kiyawa ta:tapele esa: potapose momate tiye ilikepilakeye. ¹⁰ Sena nowamoke kima olokeyatela timinisaleke potapola: kiyawa mapoyawa iya:pela: olokeyatelawa kepoliyetiypita:, neyawana e olokeyatelawa kepoliyetiyaakeye. Kiwa epelese sita:pesita: Keleso sikapowemi kepoliyetiyaakeye. Senayewi olokeyatela timinisewa timinisewalo, olokeyatela timiya kamunuse neyewi kepoliyetiyaakeye.

¹¹ Niwa kao tikili tese sita:pesita: Seteneyewi se tiye miya:pekitise, sena olokeyatelawa hekeya:sela: itapa tekeye. Koiyawemiye, Seteneyewi ene mane alusene olokeyatelawa niyewi potapola: matanakeye.

Toloase Taunewemi Pole Minawa Wekeye

¹² Toloase taunewemi newa hapa ikila emiwa, senayewi Kelesowa matanemita: solo napowa neyewi se tiye kinapose hapakeye. Hanapola: newa Toloase taunewemi hetetise potakamake, isu tenamowa etapeya kola:pela: tisene epapuluse solo napowa se tiye mita: isu tenamo Koteyewi kolotiyapita: papokeye.

¹³ Alawamona neyewi Kelesowemi kulu hapa sena ne ma:e Taitase ewa neyewi keye hanapola:, ewa mapotapita: neyewi selese, “Ewa ko:yale.” Aluse sosolo matanese hopola itapa tese keye hanapola: Toloase sena kesale sopoma epama esa: iwa iya:pela:, Masetonia peleya: emi hapakeye.

Koteyewi Polewa Epelemita: Poleyewi Kotema Wapiyawa Wekeye

¹⁴ Niwa sopoke Kotewemi himu semetei esa: matanepela: sita:nenase niyewi Ema napolo selakeye. Niwa Kelesowemi kulupela: apola: sita:la sena amowa Koteyewi siliye hananakeye. Siliye hanapola: Koteyewi Setenewa sano tiye toliyetise sitiyetiye hanosene epapuluse, niwa siliye hananakeye. Aluse sena ke-saleyewi Kelesowa matanemita: niyewi Yesu Kelesowa solo se tiye kine hananakeye. Alake Yesu Keleso solo amowa niyewi se tiye epe kiniseya nano ikumu napolo hosonosene epapulakeye. ¹⁵ Aluse senayewi nano ikumu napolo hosonosene Kotema ta:pita: satapola: kinisene epapuluse, Kelesowemi ikumu napolo hoseyawa niwakeye. Ikumu napolo hosonosene epapuluse niyewi Keleso solo amowa se tiye kinakeye. Se tiye kinapita: sena kesale nokamoke solo amowa ta:tapola: Koteyewi iwa mene silikeye. Alawamona sena kesale nokamoke tikape tesekeye. Alanase, iyewi ikene ikoma: tesekeye.

¹⁶ Tikape tesene senayewi nini solo se tiye miwa, iyewi ta:tapola: selese, “Solo amowa nano kuluwa ikumu hosonosene epapuluse ikumu hosonokeye.” Aluse matanesene sena amowa heneye kulaposakeye. Alawamona ta: tisene senayewi nini solo se tiye miwa iyewi ta:tapola: selese, “Solo amowa niyewi ta:tese, nano ikumu napolo hosonosene epapuluse ikumu napolo hosonokeye.” Aluse matanesene sena amowa heneye kokolo kao elaposakeye. Apula: solo

napolo amowa solo se tiye miya:na:wa eta:wi ilise se tiye kinaposape? *

¹⁷ Aputa: sena nokamoke moweni tima:na:pela: Kote sowa se tiye kinise, pisinisi timinisene epapuluse solo se tiye kine hanosekeye. Iyewi timinisene epapuluse, niyewi moweni tima:na:pela: Kote solo amowa epapuluse se tiye makinakeye. Koteyewi niwa ta:pele tiye se tiye kinapose hamonapita:, Kote sikapowemi niyewi Kelesowemi himu semetei esa: matanepela: epapuluse, heneye seli hekeya se tiye kinisekeye.

3

Koteyewi Solo Hili Sepapolo Tiwa Niyewi Kulu Hanose Kotepela: Tiya:sela: Sita:newa Wekeye

¹ Niyewi nini unuwa wapilima:na:pela:, niyewi kima sawi mamomatekeye. Niyewi kiwa mokopo maselakeye. Aputa: Kelesowemi kulu hapa sena nokamoke iyewi ili unuwa sola:pewa sawiwemi momateya tiyapola: inise kima selese, “Nini sowa ta:ta:pa:.” Aluse kima sawiwa walose, apula: kiyawa iyewi solo amowa ta:tapola: epelese potapola:, iwa hanosene ikila emiwa iyewi kima selese, “Niyewi seli timiyakeye. Aluse kiyawa sawiwemi momate tiye nima kina:pa:.” Au seya senayewi sawi momateyawa tiyapola: waiye hanosekeye. Alake iyewi timinisene epapuluse niyewi epapuluse eta: tisemakeye. Niyewi nini unuwa wapilima:na:pela: sawi sena

* **2:16** 2 Kolini 3:5 emi akepa:.

nowamoke momateyawa kima waloma:na:pela: tiyapola: eta: inisemakeye.

² Niyewi Yesu solo se tiye minase, kiwa Yesu Kelesowemi sita:pesena:pela: notoyakeye. Alake sawi momateya epapuluse momateyawa kiwa Kelesowemi kulu hapa akeye. Niyewi nano timinisewa sena kesale sopoke matanepela: kiwa Kelesowemi pala potaposakeye. Kiwa nini himu fa:nemi niyewi sawi momateya epapuluse momateyakeye. ³ Niyewi nano timiya emi kiyawa Yesu Kelesowa kulu hanakeye. Alanase Kelesoyewi sawi momateya amunawa kiwakeye. Sawi amowa Yesu Kelesoyewi etewawemi eta: momateyamakeye. * Apula:, sawi amowa Yesu Keleso pailoyewi eta: momateyamakeye. Alawamona, sena kesale himuwemi momateya epapuluse kao tesewa Kote Ho Napowa kili himuwemi apoya akeye. ⁴ Alanase nini solo amo mouwa wekeye. Koteyewi niwa ta:peyanase niyewi timinisekeye. Niyewi Yesu Kelesowemi kulupela: apola: sita:la:, Kotema himu semetei esa: matanepela: sita:la:, niwa ekela sita:la: selakeye. ⁵ Niyewi seli tima:na:pela:, niyewi ninipe matanawamunuse nini penaiyawa eta: ilimanakeye. Niyewi iliye tipela: timita: Kote penaiyawa nima kinisekeye. Kinapita: niyewi seli timinikeye. ⁶ Koteyewi Ene solo hili sepapolo tiwa niyewi solo se tiye mita: Eyewi niwa ta:pele tiye apolosekeye. Ene matanawa solo hili sepapolo tiwa, puwano solo ele tuwapola: kulu hanose aluse eta: momateyamakeye.

* **3:3** Koteyewi puwano selese tiwa Mosesema miwa etewawemi momateyakeye.

Hili sepapolo yemiwa Koteyewi E Ho Napowa nima kinisekeye. Apula: puwano Kote solo ele momateyawa senayewi eta: kulu hapama sena amowa kulaposakeye. Alawamona solo hili sepapolo weyemi Ho Napoyewi sena kesale kokolo kao kinisekeye.

⁷ Aputa: puwano solo ele tuwapowa Koteyewi etewawemi momate tiye Mosesema minakeye. Mini ikila emiwa, ikila koloteawemi Mosese mitiwa ho:liya enenase Isolaiya sena kesaleyewi popa:na:wa, siwa tapapuluse eta: papomakeye. Mosese mitiwa ho:liyawa kolotea tela: hanose, sikape ho:liyawa heneye itapa telakeye. Solo ele tuwapowa sopoke senayewi makulu hanosaleke, sena amowa kulaposakeye, aluse momateyak-eye. Alawamona solo ele mini ikila emiwa Koteyewi ho:liyawalapulu mikeye. ⁸ Apula: Koteyewi Ho Napowa mini ikila emiwa E penaiyawana ho:liya hene heneye sosolo mikeye. Solo ele sepapoyewi penaiyawana, ho:liyawala, koloteakeye. Alawamona, Ho Napoyewi penaiyawana, ho:liyawala, hene heneye sosokeye. Solo ele amowa Ho Napoyewi helete tiye hapak-eye.

⁹ Puwano, Koteyewi solo ele selese ti ikila emiwa senama selese, “Kine olokeyatelawamopela: falasima:na:wa tuwataposakeye.” Aluse Koteyewi Mosesema seya ikila emiwa ho:liyawalapulu mikeye. Apula: sikape Koteyewi solo hili sepapolo ti ikila emiwa senama selese, “Kewa heketakeye.” Aluse Kote Ho Napowa mini ikila emiwa hene heneye ho:liyawalapulu mikeye.

¹⁰ Hili hene heneye ho:liyayewi sakalepa-solose, alawamona puwano ho:liyawa koloteakeye. ¹¹ Puwano, solo ele selese tinase ho:liya ikila koloteawemi sakalepasolose enekeye. Sikape, solo hili sepapolo tinase hili ho:liyayewi seta: itapa telama hene heneye ho:lilise sakalepa-solosekeye.

¹² Koteyewi nima solo hili sepapolo tinase ho:liyawa eta: itapa tema:na: telamanase niwa ekela sitalakeye. ¹³ Apula: ekela epesita:ya epapuluse, Mosese emi enemakeye. Mosese miti ho:liya itapa tema:ma: tepita: Isolaiya sena kesaleyewi popa:pekitise, Moseseyewi sao naiya sisalo tela tiyapola: e mitiwa fopiyakeye. ¹⁴ Puwano, Isolaiya senayewi Mosese solo elewa topulu kamona, iyewi seli eta: matanemakeye. Seli eta: matanemake ili himu matanesewa saoyewi fopiya amunakeye. Puwanowala yemi-wana, Koteyewi puwano solo ele selese tiyapola: sawi momateyawa iyewi akelese mamatanek-eye. Apula: saoyewi fopiyawa fakeye timita:, sena kesaleyawa Yesu Kelesowemi himu kulpela: apola: sitalaleke, sao naiya sisalo telayewi fopiya epapuluse himuwemi fopule sita:newa Kelesoyewi Ene fakeye tikeye.

¹⁵ Ehe, Mosese solo ele momateyawa senayewi napu yemi akeyawa eta: matanesemakeye. Saoyewi fopiya epapuluse ili himu fopiyana ili himu sawi momateya mouwa eta: matanesemakeye.

¹⁶ Alawamona, sena kesale nowa Piseiki Yesuwemi kulu hanose ili matana notolosaleke, sao fakeye tisene epapuluse ili himu fa:nemi

fopule sita:newa fakeye tikeye. ¹⁷ Neyewi Piseiki Ewamo selakamowa Ho Napolo Ewamo selesekeye. Kote Ho Napowa sena nowemi elaleke, nano nowamokiwa makapesakeye. Ewa silikepiya sena amuna elakeye. ¹⁸ Keleso Sena kesale niwa sopoke nano nowamokiwa nini mitiwa eta: o:sula:pema elakeye. Alawemi ela: Piseiki E ho:liya sosowa ni salowemi inise niwa Ene semetei kemi heteiya:sela: senisila: niwa hewawemi potosene amunuse sena kesale nokamokiwa niwamo potosekiwa Piseiki Kote E ho:liyawa potosekeye. Ewa Ho Napolokeye.

4

Kote Solo Napolo Ho:liya Amunawa Niyewi Solo Se Tiye Mita:, Koteyewi Niwa Ta:peyawa Wekeye

¹ Koteyewi nima hauwekilise, Eyewi ene sowa se tiye mita:, niwa ta:peyakeye. Alanase niyewi Kote tima:na: timinisewa kamunuse tiya:sela: sita:la: nini himu eta: mapolosemakeye. ² Koteyewi nima nano ketea timinisewa, mane ewalosene tisewana, mane mupapolo tisewana, niyewi iya:peyakeye. Alake iya:peyawa o:sulu hopolose timinisene epapuluse niyewi matiminikeye. Kote solo amowa niyewi se tiye kinise, senisila:sela: mokopo sepela: solo se tiye makinakeye. Alawamona, Kote sikapowemi E sowa niyewi heneye hokatolose se tiye kinakeye. Se tiye kinapita: sena kesale sopoke ta:tapola:, solo amowa henekeye, aluse matanemita:, niyewi heneye se tiye kinakeye.

³ Aluse niyewi solo napolo se tiye miwamona, sena kesale nokamoke iyawa mamatanesaleke, ili amawa Heo isuwemi ha:na: ikomopesakeye.

⁴ Setenewa peleya: weyamo mokopo kote ek-eye. Eyewi sena kesale eta: Kelesolama ili matanawa nanona:pekeye. Nanona:penase, solo napolo ho:liyawa ili himu sulu fa:nemiwa eta: sanemakeye. Alanase, iyawa Keleso ho:liyawa eta: potosemakeye. Kelesowa heneye Kote E kamunakeye.

⁵ Mouwa emi ela:, niyewi nini unuwa me wapilise se tiye makinakeye. “Yesu Keleso Ewa Piseikipela: elakeye,” aluse niyewi se tiye kinisekeye. Se tiye kinise tima:na: tisene senayewi timinisene epapuluse niyewi kiwamopela: timinikeye. Niyewi Yesu Kelesowemi matanepela: kima se tiye kinakeye. ⁶ Aputa: peleya: weyamo ma:ta: ti ikila emiwa Koteyewi selese, “Yopolotelawa ho:lilima.” Au seya amunuse Koteyewi nini himuwemi ho:lila:pekeye. Aumita:, nini matanesewa, niyewi Yesu Keleso potapola: Kote ho:liyawala, penaiyawana potosekeye.

Napute Niwa Ho:liyawa Sosolo Nini Himuwemi Ho:lula:pela: Elakeye.

⁷ Alawamona, Kote E Solo Napowa nini himuwemi selawapokeye. Amowa ho:lilapela: nano ketea nonoke musu napolo sopolu epapuluse niwa sena peleya: timiya weyamowa nini himuwemi elakeye. Amowa sena kesale iyawa matanemita: penaiya sosolo iye pota amowa

Kote E penaiya amoke helepelapo esa: popota:. Amowa nini penaiyamakeye.

⁸ Ikila sopoke sena nokamoke nima kisi tepela: sita:la: nima hilila kalikalila kinisekeye. Alawamona Koteyewi niwa sesepita: iyewi niwa ma fe onanese muniyetiyaposakeye. Apula: ikila sopowemiwa niwa sosolo hili matanese tikili tese sita:nekeye. Alawamona Koteyewi niwa sesepita: nini matanawa sopoke eta: olokeyalemakeye. ⁹ Aputa: sena nokamoke niwa sanapose alu tiye inise ikomonose, alawamona, Koteyewi niwa eta: iya:peyamakeye. Apula: sena nokamoke niwa sana peleya: falopela: eta: kulumakeye. ¹⁰ Alake Yesu kulu epapuluse, ikila sopoke niwana kuma:na: pa telanase sena nokamoke niwa ikomonanakeye. Yesu mene tesi tiye hanapola: enenase, E penaiya tesewa nima kinapita:, niwana sena kesale sikapowemi penana:pela: sitalakeye.

¹¹ Koiyawemiye, ikila sopoke niyewi Yesu-pela: timinipita:, potapola: sena nokamoke niwa sama:na: matanakeye. Sana kuma:na: telawamona sutetikeye. Sana kuma:na: tela niwa mosote sita: tesene nini tomawemi Yesu falelawa enenase, kiyawa popita: niwa kao sita:la: weyalakeye. ¹² Alake, niyewi Yesu solo se tiye kinapita:, sena nokamoke niwa sana kuma:na:pela: sita:lakeye. Alawamona niyewi solo se tiye miwa kiyawa ta:tapola: Yesuwemi himu semetei esa: kokolo kao sitalaposakeye.

¹³ Kote pukawemi momateyawa wekeye. “Neyewi Kote sowa ta: tinase se tiye kinakeye.”

* Aluse momateya sena amoke Kotewemi himu semetei esa: matana hanosene epapuluse niyawana Kotewemi himu semetei esa: sita:la:, E solo ta: tinase se tiye kinakeye.

¹⁴ Niyewi matanese, Piseiki Yesuwa Koteyewi mene teisa:pekeye. Alake Kote amoke niwana Yesuwemi kulupela: ela sena kesale amowa, mene teisa:taposakeye. Teisa:tapita: niwana, kiwala, Yesuwalapulu Kote sikapowemi sita:lapita: mene silima:na:keye. Aluse matanesekeye.

¹⁵ Aputa: niyewi mane sopoke epe timinisewana kiwamopela: timiyanakeye. Alake niyewi mane timinipita: niwa ikomonosewana, kiwamopela: niwa ikomonanakeye. Koteyewi sena kesale muta mokopo sesemita:, sena kesale muta niyewi se tiye kinakeye. Se tiye kinapita:, sena kesale muta Koteyewi seselesewa matanese Ema napolo selakeye. Ema napolo selapita:, sosolo tepesakeye. Sosolo telanase, Kote unuwa wapilikeye.

Kotewemi Himu Semetei Esa: Tesewa Wekeye

¹⁶ Alanase niyewi Kote mane timinisewa mapolose maiya:takeye. Nini toma olokeyatela kula:sela: sita:lakeye. Alawamona, ikila sopoke nini himuwana, howana, Koteyewi wa:ke hili kesipela: apolakeye. ¹⁷ Koiyawemiye, yemiwa ikila koloteawemi niwa ikomonawa kolotealakeye. Amopela: sikape Koteyewi nima ho:liya sosolo kinaposakeye. Hene heneye ho:liyawa

* **4:13** Kisala Puka 116:10

tima:na:pela:, hilila ketea amowa niyawa mamatanekeye. Ketea amowa, ho:liya amoke sitiye tiyaposakeye.

¹⁸ Alake nano ketea siyewi potosewa sosolo mamatanekeye. Alawamona, nano ketea eta: potosema nano ketea amopela: sosolo matanesekeye. Koiyawemiye, nano ketea siyewi potosewa ikila kolotea tepela: sikape itapa tepesakeye. Alawamona, nano ketea siyewi eta: potosema ketea kokolo kao elaposakeye.

5

Niwa Kulupitekiwa Koteyewi Nima Toma Hili Napolo Hepene Peleya:wemi Kinaposaka Wekeye

¹ Nini tomawa peleya: weyemi epesita:ya fala: koane epesita:ya epapula sitalakeye. Apula: fala: koane ekeye tisene epapuluse nini toma kulusene epakeye. Nini toma kulapita: nini howa kokolo kao sita:pesena:pela:, Koteyewi hepene fala koane amunawa toma falela pa:ta tima:na:pela: fiyama:na: akeye. Alake koane hene heneye senayewi timiyawa koanemakeye. Koane amunawa toma pa:ta kokolo kao sita:pesa:na: toma epakeye.

² Alake napute niyewi hunana selese, “Niwa peleya: weyemi iya:pela:, hepene falemi ha:na:na:keye. Hepene falemi toma hili pa:ta tima:na:pela: ha:na:na:keye.” Amowa tapola hili kalesene epapuluse Koteyewi kinaposaka epelekeye. Aluse matanese sosolo epelekeye.

³ Apula: niyewi tapola kalesene epapuluse hepene falemi toma pa:ta kokolo kao sita:

tesene tomawa tiyapola: kama:na:keye. Aluse senayewi tapola ka:lese henese hukalo tela epapuluse, nini howa epapuluse sita:pesepikitise tapola kalesene epapuluse, nini toma falela pa:ta tiyapola: kama:na:keye.*

⁴ Peleya: weyemi fala: koane amunawa nini sena toma epakeye. Toma we epesita:ya ikila emiwa nano hilila tiyapola: hanose, hilipita: hunana ya:la:sela: tiyapola: hanosene epapuluse, niwa aluse hanose sitalakeye. Apula: niyewi tapola kalawa kolu tiye niwa henese sita: tesekeye. Niyewi epapuluse timiyawa eta: ilimanakeye. Alawamona tapola hiwa wapa:se falemi kapela: tapola pusomiya puwano kalawa ko:lu tesekeye. Alusene epapuluse nini toma pa:ta hili kao tesene tomawa kapela:, peleya: weyemi toma pusomiyawa ko:luye tiyaposakeye. Amowa niyawa matanakeye. Alake nini toma kuluwa toma kokolo kao tesene tiyapose matanakeye. ⁵ Koteyewi Enapotane niyawa kao tesene tomawa tima:na:pela: apoyakeye. Eyewi niwa amopela: iliye tikeye. Aluse Koteyewi puwano E Ho Napowa nima mikeye. Eyewi nima kinise selese, “Sikape kao tesene tomawa Neyewi kima miya:na:keye.” Aluse selesene Koteyewi Ho Napowa nima puwano mikeye. †

⁶ Kote Ho Napolo minase, ikila sopoke niwa penana:pela: sitalakeye. Alawamona,

* **5:3** Nini tomawanapulu howanapulu semetei kekene tiye elaposakeye. † **5:5** Kesale semini puwano kapowala kinise selese, “Kesale o:sulu sikape miya:na:keye.” Aluse selesene epapuluse Koteyewi Ho Napowa nima puwano mikeye.

nini toma weyamo epesita:ya ikila emiwa, Piseiki Yesuwalapulu semetei masitalakeye, aluse matanekeye. ⁷ Koiyawemiye, napute niyewi nano keteawa eta: papoma kemi niyewi Kotewemi himu semetei esa: matanepela: tiya:sela: sitalakeye. ⁸ Niwa penana:pela: sitalakeye. Alanase niwa kupula: toma we iya:pela:, peleya: we iya:pela:, Piseiki E salo hanapose epelekeye. Alake ikila sopokeye Piseikiwalapulu elapose hene heneye epelekeye. ⁹ Alanase nini toma peleya: weyemiwana, kao tesene toma hepene falemiwana, ikila sopokeye Yesu epelemita: matanekeye. ¹⁰ Koiyawemiye, sikape sena kesale sopokeye Kelesoyewi takalepela: tipipilisene ikila emiwa, Ewa elakemi niwa sopokeye hanapola: kekenema:na:keye. Kekene tiyapola: niyewi peleya: we toma sita:la: nano ketea timinipita:, nano ketea wa:la:ya hepe iliye tipela: tiyaposakeye. Mane olokeyatela timinisaleke, wa:la:ya hepe olokeyatela tiyaposakeye. Alawamona mane napolo timinisaleke, wa:la:ya hepe napolo tiyaposakeye.

Niyewi Kotewalapulu Kisi Tepela: Sita:newa Yesu Keleso Kulu Emi Koteyewi Niwa Mana Tuwapowa Wekeye

¹¹ Piseiki Kotewa sasonase niyewi Ewa ipilise matanepela: timinisekeye. Alanase sena noka Kotewemi sita:pesena:wa notolomita: niyewi ima penanose se tiye kinakeye. Aputa: niyewi alusene napowa Koteyewi potosekeye. Alake kiyawala, niyewi alusene napowa popita: matanekeye.

¹² Nini unuwa puwano apolose maselakeye. Niyewi kiwa masutakeye. Niyewi alusewa kiwa napolo matanemita: niyewi sawi we momatekeye. Sena nokamoke i kene me solose se tiye kinise, Koteyewi epelemita: eta: tise-makeye. Alawamona iyewi alusene amoke, Koteyewi epelemita: eta: tise-makeye. Iyewi ili matanawa se tiye kinisekeye. Alake sena amoke niwa wepi selapita: kiyawa niyewi timinisene alusewa matanese ima selaposakeye. ¹³ Sena amowa niwa wepi selese, “Iwa nanano tese sitalakeye,” au seyakeye. Aluse niwa nanano tese sita:la: kemi, niyewi Kote-pela: himu semetei esa: timiyanakeye. Apula: niyewi kiwamopela: kakasilise timinisewa niwa nanano tese matiminikeye. Alake niyewi nano timiya amo mouwa wekeye. ¹⁴ Yesu Kelesoyewi nima hene heneye himu hapawa matanesek-eye. Kelesoyewi himu hapa matanesewa nini himuwemi woliyetiye enenase, niyewi aluse timinikeye. Koiyawemiye, niyewi matanese sena kesale sopowamopela: Yesu Keleso Ewa semetei kakasilise kulukeye. Sena kesale sopowamopela: Ewa kulunase, niyewi sena kesale sopoke nini mane olokeyatela sita:newa kulukeye. ¹⁵ Sena kesale sopowamopela: Ewa kuluwa, sena kesaleyawa iyewi ilipe alapulu amopela: timinimita:, Ewa eta: kulumakeye. Alawamona, Ewa kuluwa mene tese tiye hapawa, Ewa Ewamopela: iwa epesena:pela: timinimita:, Ewa kulukeye.

¹⁶ Alanase puwano sena toma wapa:se niyewi potapola: peleya: weyamo matanawamunuse niyewi selese, “Sena nowa napokeye. Sena

nowa olokeyatelakeye.” Aluse matanasewa kamona, yemiwa niyewi iya:peyakeye. Puwano niyewi Kelesowa toma wapa:se potose peleya: we matanawamunuse ewa matanakeye. Alawamona yemiwa Kelesowa epapuluse mamatanek-eye.

¹⁷ Alanase sena kesaleyawa Yesu Kelesowemi tema:na:pela: notolosaleke, Kelesowemi kulu hapa ela: sitala sena kesale amowa, Koteyewi hili me apolosekeye. Mane puwano olokeyatela pusomiyawa iya:pela:, yemiwa napute mane hili hetetikeye. ¹⁸ Senisi amowa Koteyewi timinisek-eye. Puwano niyewi Kotewalapulu kisi tepela: sita:nekeye. Alawamona Yesu Keleso kulu emi Koteyewi niwa mene silikeye. Apula: Koteyewi nima selese, “Sena kesale nokamoke Newanapululu mana sita:pesita: kiyawa selapose hamone.” Aluse Koteyewi nima selese apoyakeye.

¹⁹ Sowa sekepilapita: niyewi selese, “Sena kesale sopoke Kotewalapulu kisi tepela: sita:newa, Yesu Keleso kulu emi fala:walopita:, mana sita:pesita:, Kote timiyakeye. Alake sena kesale olokeyatelawa Koteyewi wa:ke mamatanepesak-eye.” Aluse sena kesaleyewi Kotewalapulu mana sita:pesita: niyewi se tiye kinakeye. Solo amowa se tiye mita: Koteyewi niwa ta:peyakeye.

²⁰ Alake, ta:pele tiyapola: niyewi Kelesopela: se tiye kine hananakeye. Alake niyewi solo se tiye kina emiwa Koteyewi sena kesalema se tiye kinakeye. Alake niyewi se tiye kinise, “Keleso kiwamopela: kulunase, kiyawa Kotewalapulu kisi tepela: sita:newa iya:pela:, Koteyewi mene silisewa matanepela: Kotewalapulu mana

sita:latipa:.” Aluse niyewi se tiye kinakeye. ²¹ Aputa: Keleso Ene hekeya sopolu ela:, olokeyatela eta: timiyamakeye. Eyewi olokeyatela eta: timiyama kamona, nini olokeyatelawa Eyewi tiyapola:, Ewa olokeyatela amuna tese, niwamopela: kulukeye. Niwa Kote sikapowemi hekeya sita:pesita:, Yesuwa olokeyatela amuna tese kumita: Koteyewi apoyakeye.

6

Koteyewi Matanepela: Mokopo Seselesewa Kiyawa Iya:tapa

¹ Niyewi Kotewalapulu semetei timiya:sela: sita:la:, kima penaiya selakeye. Koteyewi kiwa matanepela: mokopo seselesewa, kiyawa tiwa matanese, “Nano amowa mokopo ketealakeye,” aluse matanepa. ² Puwano fa:nemi Koteyewi selapita: sepatosene senayewi ta:tapola: Kote pukawemi momateyawa wekeye.

“Alake neyewi kiwa sesemita:, kiyawa nema holose ikila semetei kemi neyewi topuk-eye.

Apula: kiyewi nema mene silima e seya ikila emiwa neyewi kiwa seselesekeye.” *

Alake, pota:pa:. Napu yemiwa opo hekeyawa elakeye. Napu yemiwa niwa Koteyewi mokopo sesema:na:wa mene siliyaposakeye. Aluse, momateyawa elakeye.

* 6:2 Aisaia 49:8

*Koteyewi Nano Timinisewa Poleyewi
Timiyanase Senayewi Ewa Ikomonawa Wekeye*

³ Kiyawa nima selese, “Kiye olokeyatela timiyanakeye,” au sema:pekitise, niyewi kiwamopela: timinise, isu sosolo nano eta: kalama apela kolose sanosene epapuluse, apela kolose samita:, kalese timinisene epapuluse, niyewi mokopo se tiye kinapola: matiminikeye.

⁴ Alawamona, niwa nano ketea sopowemi Kote tima:na: tisene senakeye, aluse kiyawa potapola: matanemita:, nima sena nokamoke polusaleke, niyewi Kotewa eta: iya:peyamakeye. Niwa Kote-walapulu penanose sitalakeye. Penanose sita:la: niwa ikomonosalekiwala, niwa hilila tisekiwala, nano olokeyatela hetetisekiwala, ⁵ sanosalekala, tipolo selawatesalekala, nima konomonomita: sutapitekiwala, hokolose sitalapitewala, kao eta: enima sita:la:, Kotepela: penanose timiyanakeye. Apula: ma:na:wana eta: menama mena epapuluse sita:la: kemi, niyewi Kotewa eta: iya:peyamakeye.

⁶ Apula: niyewi hekeya matanepela: sita:la:, apula: nano mou napolo matanepela: sita:la:, apula: sena nokamoke niwa ikomonosalekiwala, niyewi konomonamake sita:la:, apula: sena kesale noka seselese napola: tese sita:la:, alake Ho Napowa nini himuwemi sitalapita:, sena kesale sopoke niyewi himu hapa hene heneye matanesekeye. ⁷ Kote hene sowa niyewi se tiye kina:sela: sita:la:, Eyewi E penaiya amoke nima kinisekeye. Hekeya sopolu tesewa i kapopela: ta:le epapulakeye. Tiya:le iliyewi tiye, apula:

tiya:le hukaloyewala tiye epela: ela epapuluse, hekeya mane sopolu tesewa tiyapola: elakeye.

⁸ Apula: sena nokamoke niwa wapolise, apula: sena nokamoke niwa kolotea me apolakeye. Apula: sena nokamoke nima selese, “Kiwa sena napokeye,” au selesekeye. Apula: sena nokamoke niwa wepi selesekeye. Apula: sena nokamoke nima selese, “Kiyewi mokopo selakeye,” au selesekeye. Au seya kamona niyewi hene heneye sopolu selesekeye. Sena nokamoke niwa ikomonosaleke kemi, niyewi Kote hene sowa eta: iya:peyamake kao se tiye kinakeye.

⁹ Apula: sena nokamoke niwa potosene kamona iyewi ni salo eta: minamakeye. Apula: sena nokamoke niwa sana kuma:na: tela, niwa eta: kulumakeye. Apula: niwa sanawa eta: kulumakeye. ¹⁰ Apula: nini himuwemi hilia nakolose, alawamona niwa epelese kao sitalakeye. Apula: niwa nano ketea hepe tela sita:la: kemi, himu hanose kao epesene Ho Napolo keteawa sena ama niyewi kinisekeye. Apula: niwa nano ketea itapa sita:la:, alawamona, Kote nano ketea sopokeye nini nekeye.

¹¹ Kolini sena kesale, niyewi kima hokatolose selakeye. Niyewi kiwa himu hapa matanepela: kiwa sesemita: matanesekye. ¹² Niyewi kiwa sesemita: matanesewa eta: iya:peyamakeye. Alawamona kiyawa nima himu hapawa eta: kinisemakeye. ¹³ Niyawa kiwa himu hapa sesemita: matanesene kaluse, kiyawala nima himu hapa sesemita: matanepa:.. Aluse senayewi e salama se tiye kinisene epapuluse, neyewi kima aluse se tiye kinakeye.

Kelesowemi Eta: Kulu Hapama Sena Kesalewalapulu Semetei Kekenepela: Timinipa

¹⁴ Kelesowemi kulu hapa sena kesalewalapulu, mokopo sena kesalewalapulu, semetei kekenepela: timinise hanapa. Koiyawemiye, mane hekewalapulu mane olokeyatelawalapulu eta: tesemakeye. Mouwa semeteimakeye. Apula: ho:liyawalapulu yopiyawalapulu kekenepela: semetei eta: tesemakeye. ¹⁵ Apula: Kelesoyeliye Setene a:ko: elipe kesa:pela: semetei mana eta: tesemakeye. Alake Kelesowemi kulu hapa senayewi Kelesowemi eta: kulu hapama sena elipe mane mataneseewa semetei kamunamakeye.

¹⁶ Apula: Kote koawana ho olokeyatelawa mokopo kote newana, elipe semetei kamunamakeye. Koiyawemiye, kokolo kao tesene Kote koawa niwa sopokeye. Apula: Koteyewi seyawa wekeye.

“Kiwa sopokeye Ne sena kesalekeye.

Alake kili Kotewa Nekeye.

Newa kili himuwemi elaposakeye.

Apula: Newa kilipe honosanewemi hanosekeye.” †

¹⁷ “Mokopo senayewi matana hanosene epapuluse kiyawa matanema:pekitise kiwa hema sita:latipa:.

† **6:16** Lefitikase 26:12; Yelemaiya 32:38; Esekiel 37:27

Hema sita:laleke iyewi alusene olokey-atelawa eta: kulu hapama tese, Neyewi kiwa mene silima:na:keye.” †

¹⁸ Silinase, Neyewi kima selese, “Ki atawa Nekteye.

Ne sena sala amowana Ne kesale sala amowana kiwakeye,” au selaposakeye. §

Aluse, Piseiki Kote sosoyewi selapita: momateyalakeye.

7

¹ Ne mana, neyewi kiwa himu hapa matanek-eye. Koteyewi aupesakeye au seyawa sena kesale puwano sita:nemawana, nimawana seyakeye. Alanase, nano ketea nini toma olokeyatela timinisewala, nano ketea nini matana olokeyatela ikomonosewana niyewi iya:ta:pa:, selak-eye. Nano ketea amowa nini toma apula: nini ho olokeyale tepesakeye. Kotewalapulu ipilise sita:la: mane olokeyatelawa takala:pela: napolo sopolo timiya:sela: sita:latipa:, selakeye.

Poleyewi Epeyawa Wekeye

² Kiyewi kilipe sena manawa matana hanosene epapuluse, niwala aluse matanepa:. Niyewi kiwa maolokeyale tiyakeye. Kili olokeyatela timinimita: niyewi kima eta: se tiye mimak-eye. Kiyawa nano nowa niyewi eta: o:sulu timakeye. ³ Ne sawi we momatelese neyewi

† 6:17 Aisaia 52:11; Esekiel 20:41 § 6:18 2 Samuele 7:14; 7:8

kima kotose selese, “Kiwa sena olokeyatelalakeye,” alamakeye. Puwano neyewi kima selese, “Kiwa niyewi sosolo matanekeye.” Niwa kiwalapulu falela sita:lalekewala, niwa kiwalapulu kulu ikila emiwana, niyewi kiwa kao matanema:na:keye. ⁴ Neyewi kima himu semetei esa: sosolo matanakeye. Alake kiwa neyewi sena nokama wapilise selakeye. Nano hilila hetetiwapita: niyewi kiwa matanepela: epelesewa woliyetiye elakeye. Aluse kiyewi nema penaiyawa kinisekeye.

⁵ Puwano Masetonia peleya: emi niwa hanapola: sita:ne ikila emiwa, nini tomayewi ha:wa eta: telamakeye. Koamesa: muta emi sena olokeyatela sita:ne sena alapulu inapola: nima konomonose ikomonakeye. Ikomopita: potapola: niyewi matanese, “Ko:lupesape?” aluse niwa himunama tese sita:nekeye. ⁶ Alawamona sena himunama tese sita:newa ekela temita: Koteyewi hauwekilise seselesene epapuluse nimawana hauwekilise seselakeye. Koteyewi sesela emi Taitase niwamo sita:ne inapita: potapola: sosolo epeyakeye. ⁷ Taitase inapita: niwa epelese, apula: e solo se tiye miwana, niyewi ta:tapola: sosolo epeyakeye. Eye nima solo se tiye miwa wekeye. Kiyewi ewamo epelese ema hauwekilise penaiya kinisekeye. Au selesapekeye. Apula: kiyawa newa potapose epelekeye, au seyakeye. Apula: kili mane olokeyatela timiyawa mapolose iya:pela:, apula: newa kulu inise matanekeye, au seyakeye. Apula: neyewi ta:tapola: ne himu fa:nemiwa epeya sosolo woliyetikeye.

⁸ Puwano kiwa hekemita: neyewi kima

sawi momate tiye ilikepilakeye. Momate tiye ilikepiyawa kiyawa akelese kili himu oiya mapeya tesekeye. Neyewi ta:tapola: puwano sawi ko:luma:na:pela: momate tiye ilikepilakeye, aluse neyewi matanakeye. Alawamona kolotea elapepela:, sikape wa:ke ta:takamake, kili mane olokeyatelawa iya:pela: Kotewemi himu semetei esa: matanepela: sita:lape ta:tese, newa epelekeye. Ko:luma:na:pela: momate tiye ilikepilakeye aluse matana amunuse, yemiwa aluse mamatanekye. ⁹ Kiwa mapolose sita:lape neyewi ta:tapola:, newana epelese eta: enekakeye. Alawamona yemiwa newa epelekeye. Neyewi sawi momate tiye ilikepiyawa kiyewi potose mapolose ewalose matanakeye. Mapolose ewalose matanese amowa Koteyewi kinapola:, Eyewi kiwa mokopo seselesaleke, kili mane olokeyatelawa hokatolose iya:pela:, wa:ke Kotewemi matanepela: sita:lape neyewi ta:tapola: sosolo epelekeye. Alake kili olokeyatela timiyawa hekemita:, neyewi sawi momate tiye ilikepiya enewa maolokeyale tiyak-eye. ¹⁰ Aputa: senayewi olokeyatela timinisaleke, ewalose matanese e himuwemi Koteyewi matanasekeye. Alake senayewi ene hokato mane olokeyatelawa iya:pela:, Kotewalapulu elapose ke iya:tapita:, Koteyewi ewa mene siliyaposakeye. Apula: sena nowamoke ewa hekeyanase Koteyewi eta: konomonosemakeye. Alawamona mokopo senayewi olokeyatela timinisaleke ewalose, hokato mane olokeyatelawa eta: iya:peyamake sena amowa peleya: weyemi matana amunuse kulu hanose elaleke, sena

amowa kulakemiwa, Kotewalapulu kokolo kao maelaposakeye.

¹¹ Koteyewi kiwa sesepita: kiye matanese ko:luma:na:pela: timiyakeye, aluse matanepela: mane olokeyatelawa iya:peyakeye. Iya:pela: kiwa heneye napolo sita:pesita: matanepela: sitalakeye. Sena nowamoke kiwa potapola: pepilise kili olokeyatelawa kipila iya:peyakeye. Kili mane olokeyatelawa potapola: mapolose sita:nekeye. Apula: kiyawa mane olokeyatelawa sosolo tema:ke ipilise sita:nekeye. Alake kiyawa nima sosolo matanepela: ne mitiwa popa:na:pela: matanepela: sita:nekeye. Apula: senayewi mane olokeyatela timiyawa kiyawa hekeya:sela: falasipesakeye. Sena amowa kiyawa falasi elanase mane olokeyatela amo mouwa itapa telakeye. Alake mane olokeyatela amowa kiyawa hekeya:sela: itapa telawa napolapo. ¹² Neyewi kima sawi weyamo momateya ikila emiwa, neyawa sena olokeyatela timiya amopela: momatemakeye. Apula:, neyawa sena olokeyatela tiyala amopela: momatemakeye. Apula: Kote sikapowemi kiwa nini mana napo esa: potose matanemita: neye sawi we momateyakeye.

¹³ Neyewi sawi momateyawa kiyawa kulu hanose, kiwa nima kao matanepela:, alanase, niwa epelese sita:la:keye. Apula: Taitase kili koane mina ikila emiwa kili olokeyatelawa iya:tapita: potapola:, Taitase niwa sita:ne weyemi inapola:, e himu nakolawa itapa tepela: inapita: potapola: niwana sosolo epelekeye. ¹⁴ Puwano neyewi Taitasema kiwa wapilise

seyakeye. Kiyewi ewa epeyanase neyewi kiwa wapilise newa maewakeye. Neyewi solo hewewa kima kao selesekeye. Aluse, napu yemi, neyewi Taitasema kiwa wapiyawala neyewi hene-eye seyakeye. ¹⁵ Taitase ki salo inapita: ikila emiwa, kiwa ipilise e hanewemi telakeye. Kiye ewa nekane tise e solo seyawamo kulu hapakeye. Alanase, eyawa kiwamo sosolo epelese a matanesela: elakeye.

¹⁶ Napuwa newa heneye epelekeye. Koiyawemiye, ne seli topuwa penaiya ela kemi ela:, apula: kiye mane hekeya timinipesa esa: matanekeye.

8

Kelesowemi Kulu Hapa Sena Kesale Sesemita: Moweni Tiye Tisewa Wekeye

¹ Ne ma:ela:o, ne solo nowa weyala, kima se tiye kinakeye. Kelesowemi kulu hapa sena kesale Masetonia peleya: weyemi sita:newa Koteyewi matanese mokopo seselesekeye. Amowa napu yemi neyewi kima momatekeye.

² Nano hilila ima sosolo hetetiyapita:, sena nokamoke iwa ikomopita: kemi, iyawa Kotewa eta: iya:peyamakeye. Eta: iya:tesemanase iwa nano ketea sosolo hepe tela sita:la: kemi, ili himuyewi heneye epelese matanawamunuse, sena kesale noka seselese moweni sosolo kinisekeye.

³ Moweni sosolo kinapola: iyewi moweni miya:na:pela: tiye tiwala kinise kemi iyewi ilipe alapulu tiye tiwala wapa:kemi papela: sosolo

kinisekeye. Ki kene matanepela: aluse kinisekeye. Iyewi miwa neyewi potapola: heneye selakeye. ⁴ Apula: iyewi nima selese, “Yutia peleya: emi Kote sena kesale nano ketea hepe tela sita:nenase niyewi iwa sesemita: epelekeye. Klesowemi kulu hapa sena kesale kulukulu koane noka emi sita:neyawa iwa seselesene epapuluse, niyawana aluse sesemita: epelekeye. Alake niyewi moweni kekenepela: Yutia sena kesalema mita: kema miya:na:keye. Kema kinapita: keyawa selese, ‘Neyewi eta: tima:na:makeye,’ au selapa.” Au seya iyewi nema ta:potose sele-sapekeye. Iyewi seselese moweni miya:na:pela: heneye epelekeye, au selesapekeye.

⁵ Aputa: niyewi matanese, “Iyewi moweni kinaposakeye.” Aluse matana kamona iyewi moweni semetei eta: mimakeye. Moweni seta: mimake sita:ne ikila emiwa iyewi selese, “Niwa ninipe Piseiki Kotema kinakeye.” Aluse wa:ke iyewi selese, “Koteyewi selese sepapowa Poleyewi nima selapita: niyewi timinima:na:keye.”

⁶ Alake, kili taunewemi neyewi Taitasewa wa:ke hamona e selakeye. Puwano ewa kiwalapulu enene ikila emiwa, Yutia peleya: Klesowemi kulu hapa sena kesale amowa sese-wapa:na: epela:, puwano moweniwa eyewi ma:ta: tiye kekenakeye. Ikila emiwa, kekenanase kiyawa moweni mokopo miya:na:wa kinapola: itapa temita: kili taunewemi eyewi kekenemita: neyewi wa:ke hamona e selakeye. ⁷ Kiyewi nano sosolo timinisene sitalakeye. Kiyawa Kotewemi himu semetei esa: matanek-

eye. Apula: Kote sowala kiyewi se tiye kinakeye. Apula: Kote solo mouwa sopoke kiyewi matanesekeye. Apula: sena nowa kiyawa sesemita: epelekeye. Apula: niwana kiyawa sosolo himu hapa matanesekeye. Kiyawa epapuluse seli timinisenase kiyawa moweni kinakamokiwa seli tima:na:pela: neyewi matanekeye. Amowa kiyewi Kote mokopo seselesewa walosekeye.

⁸ Kiyawa kina:pa:, aluse neyewi maselakeye. Alawamona sena nokamoke epelese moweni mikeye, au selaposakeye. Au seya kiyawa sena nokamawa himu hapa mataneseewa neyewi popita:, kiwala epelese moweni mita:. ⁹ Aputa: Piseiki Yesu Kelesoyewi kiwa sosolo matanepela: mokopo seselesewa kiyawa matanesekeye. Nano ketea sopoke Ewa alapulu kamona nano ketea sopoke Ene eta: matanama Ewa kiwamopela: peleya: weyamo ina:sela: nano ketea hepe tela sila:sela: enekeye. Kiwa seli epelese matanepela: apula: Ho Napolo nano ketea sopowa timita:, Ewa nano ketea hepe tela elakeye. Aluse, kiyawa sena nowa nano ketea sopoke tima:na: tiye epapuluse tema:na:keye.

¹⁰ Apula: ne matanawa wekeye. Puwano yapene semetei itapa tepela: emi kiyawa ma:ta: tiye moweni mita: kekenepela: sita:newa, yemiwa kinapola: kotetiya:pa:. Kiyewi puwano moweni miya:na:wa selese, “Niyewi sena kesale noka sesewapa:na: epela: moweni miya:na:keye.” Aluse kiyawa puwano matanepela: mikeye. ¹¹ Aluse miwa, kinise kotetiya:pa:. Honosane iya:tapa. Moweni noka tiye ti elaleke, moweniwa tiyapola:

kina:pa:. Kiyewi kilipe miya:na:pela: matanawa iliye tiye kinapola: kotetiya:pa:. ¹² Kili moweni sopoke Koteyewi potosekeye. Moweni teselapita: potapola: takalese noka nowa Kotema epelese kinapita:, Koteyewi potapola: epelepesakeye. Apula: nowamoke hene heneye moweni itapa telayewi makinisaleke Koteyawa makonomopesakeye.

¹³ Apula:, neyewi sena kesale nokama seli sita:newa kinise apula: kima hilila kinise, neyewi amo eta: matanamakeye. Alawamona, niwa ninipe sena kesale nokalapulu niwa sopoke semetei iliye tiye seli sitalapose neyewi matanakeye. ¹⁴ Yemiwa kiyawa moweni sosolo teselapita: ela:, potapola: sena nano ketea hepe tela sita:newa kiyawa sesema:pita:keye. Seselesaleke, sikape kiwala nano ketea hepe tela epe-sita:ya ikila emiwa, iyawala kiwa sesepesakeye. Apula: kiyawa iwa seselesaleke, iyawala kiwa sesepesakeye. Aluse kiyawa kilipe kemi seselesaleke, kiwa sopoke iliye tiye sitalaposakeye.

¹⁵ Aputa: Kote pukawemi momateyawa wekeye. “Senayewi nano ketea ma:na: sosolo tili sena nowa seselese kinise, heka eta: tuwapomakeye. Apula:, senayewi nano ketea ma:na: kolotea tili iliye tiye eta: meinamakeye,” aluse momateyalakeye. *

Kolini Taunewemi Taitasewa Sena Nowa Elipei Poleyewi Hamona E Seyawa Wekeye

¹⁶ Neyewi kiwa sosolo sesemita: matana hanosene epapuluse Taitaseyewi kiwa aluse

* **8:15** Mene Sili Puka 16:18

sesemita: matanekeye. Matanesewa Koteyewi Taitasema kinapita: neyewi Kotema napolo selakeye. ¹⁷ Apula: neyewi Taitasema selese, “Keyawa Kolini sena kesale amowa sesemita: ha:na:pa:.” Au selapita: eyewi selese, “Ehe. Newa ha:na:na:keye. Nine ne sosolo matanawana iwa sesemita: epelekeye. Newa sosolo epelese ha:na:na:keye.”

¹⁸ Apula: eyewi epelese selapita:, ewalapulu Kelesowemi kulu hapa sena semetei nowana niyewi hamona e selakeye. Sena amowa Kote solo napowa se tiye kinapita:, Kelesowemi sena kesale sopoke ta:tapola: selese, “E solo amowa napolo selakeye,” aluse Kelesowemi kulu hapa sena sopoke au seyakeye.

¹⁹ Seya sena semetei kamona ewa niwanapulu hanapola: Yelusaleme sena kesale nokama sesemita: moweni kekenema:na:pela: Kelesowemi kulu hapa senayawala kulukulu koane sopowemi ewa ta:peyakeye. Ta:pele tiyapita: sena kesale nano ketea hepe telama sesemita: niyewi epelese sosolo moweni tiyapola: kekenakeye. Kekene tiyapola: sena hepe telama kinapita: sena nokamoke potapola: Kotewa wapiyakeye. ²⁰ Apula: sena nokamoke selese, “Moweni sosolo kekenawa iyewi hele takalese mikeye. Kolotea heka iyewi atu tikeye.” Aluse iyewi niwa pepilise, moweniwa napolo potapola: sita:pesita:, sena noka niwanapulu semetei hananakeye. ²¹ Piseiki Koteyawala, sena sopowala, potapola: selese, “Iyewi moweni iliye tiye potapola: sitalakeye.” Au semita: yemiwa niyewi seli potapola: sitalakeye.

22 Alake niyewi heneye seli potapola: sita:pesena:pela: kili taunewemi Kelesowemi kulu hapa sena ma:e semetei nowana iwalapulu neyewi hamona e selakeye. Ema neyewi selese, “Keyawa timinima:na: hanosaleke ililapa?” Au selakamake ikila sopoke eyewi selese, “Ehe timinima:na:keye.” Aluse eyewi epelese neyewi papokeye. Yemiwala eyewi matanese, “Koloni Keleso sena kesaleyewi Kelesowemi kulu hapa sena Yutia peleya: sita:nema moweni kinaposakeye.” Aluse eyewi kiwamo ekela matanepela:, alanase, ewa epelese sosolo hananakeye, au selakeye.

23 Aputa: neyewi kiwamopela: seselese timinisene epapuluse, Taitasewala, kiwamopela: seselese newanapulu semetei tiyalakeye. Apula: Kelesowemi kulu hapa sena ma:e elipei ewalapulu semetei ha:na:na:wa, Kelesowemi kulu hapa sena kesaleyawa kulukulu koawemi ta:peyakeye. Ta:pele tiyapita: iyewi timinise sita:la: Keleso unuwa sosolo meapolaposakeye.

24 Senala: amowa moweni tima:na:pela: inisekiwa, kiyawa himu hapa matanesewa walopa:. Walopita: iyewi selese, “Poleyewi Kolini senawa seli napolo sitalakeye, au seyawa henenakeye,” au selaposakeye. Aluse Kelesowemi kulu hapa sena kesale kulukulu koane sopoke sita:neyawala au selaposakeye.

9

Kelesowemi Kulu Hapa Sena Kesale Yutia Peleya: Nano Ketea Hepe Tela Sita:newa Seselese

Nano Ketea Mokopo Kina:pa:

¹ Yelusaleme Kelesowemi kulu hapa sena ke-sale sita:newa, kiyewi seselese moweni mita:, neyewi kima mouwa itapa mokopo momatekeye.

² Kiyawa heneye epelese miya:na:nakeye, aluse neyewi matanekeye. Alake newa Masetonia senama neyewi selese, “Kolini senayewi moweni kinaposakeye. Akaia * peleya: Kelesowemi kulu hapa sena sita:neyawa yapene semetei itapa telayewi iyewi kinaposakeye, au seyakeye.” Aluse neyewi kili unuwa wapilise sela:la:keye. Selapita: kiyawa miya:na:pela: epiyawamona iyewi ta:tapola:, sena muta nokamokiwala selese, “Niyewi moweni miya:na:keye,” au sele-sapekeye.

³ Alawamona, neyewi kiwa wapilise seyawa mokopo selesenakeye. Auma:pekitise, Kelesowemi kulu hapa sena ma:e Taitase iwa, kili peleya: emi neyewi hamona e selakeye. Neyewi ima selese, “Kolini senayewi moweniwa kekenakeye.” Aputa: kiyawa moweni kekenawa iyewi popa:na:pela: hamona e selakeye.

⁴ Sikape Masetonia sena newanapulu, kiwa sita:la emi inise potakamake kiyawa moweni eta: kekenamanapita: potapola:, newa ewama:na: telalapo. Koiyawemiye, puwano neyewi matanese, “Iyewi moweni kinaposakeye,” aluse sena nokama kili unuwa wapilise seyanase kiyawa moweni eta: kekenamanapita: potapola: newa ewama:na: telalapo. Newa ewalosaleke kiwala ewapesakeye. ⁵ Auma:pekitise neyewi

* **9:2** Kolini taune amowa Akaia peleya: emi tikeye.

Kelesowemi kulu hapa sena ma:ema selese, “Kiwa puwano hamone. Newa sikape mina:na:keye,” au seyakeye. Alake kiyawa moweni miya:na: seyawa kekenemita: iwa puwano neyewi hamona e selakeye. Kiwa kilipe matanepela: epelese mokopo enewana ililakeye. Newa inise neyewi kima kina:pa:, au selesaleke kiyawa kinakamake eta: ilimanakeye.

⁶ We matanpa:. Senayewi nakela sa:le mutama kepela:, fowala mutama sutesikeye. Alawamona senayewi nakela sa:le muta kepela: fowala muta sutesikeye. ⁷ Alusene epapuluse kiyawa moweni miya:na:wa kiwa kilipe puwano semetei semetei esa: matanepa:. Kiwa kilipe matana kamunuse kulu hanose kina:pa:. Sena nowamoke ene moweniwa sena nowamoke kina:pa: esaleke, kinise himuyewi mapolose kinakamake eta: ilimanakeye. Senayewi ene epelese kinisaleke Koteyewi ema epelese matanesekeye.

⁸ Koteyewi kima nano ketea napolo sosolo miya:na:wa Koteyewi Ene iliye tiye elakeye. Ene matanepela: mokopo seselesewa elewa maelakeye. Alake seselesewa Eyewi kima kinisaleke, kiyawa heneye iliye tiye tiyapola: sitalakeye. Kote mokopo seselesewa iliye tiye tiyapola: sitalaleke, kiwa kilipe himuwana, tomawana seila:pita:, aluse, Koteyewi iliye tiye seselese elakeye. Apula: nano ketea timinisene napolo timinimita: Koteyewi iliye tiye seselese elakeye.

⁹ Aputa: nano ketea sosolo kinisene sena amowa Kote pukawemi momateyawa wekeye.

“Senayewi nakela sa:le kelesene epapuluse, sena

napoyewi sena nano ketea hepe telama
 nano ketea sosolo kinisekeye.
 Alake sena napoyewi nano ketea timinisene
 napolo maitapa tepesakeye.” †

¹⁰ Koiyawemiye, nakela sa:le kemita: kinisewana
 Koteyewi kinisekeye. Ma:na: nasene maita:
 kinisewana Koteyewi kinisekeye. Nano ketea
 sopoke kinisene mouwa Kote Ene semeteik-
 eye. Alusene epapuluse kiyawa sena nokama
 nano ketea mita: Koteyewi kima kinaposakeye.
 Nakela sa:le sopopela: fo helesene epapuluse,
 kiyawa seli timinisewa Koteyewi sosolo meapo-
 laposakeye.

¹¹ Kiyewi nano ketea sosolo mita: Koteyewi
 kima nano ketea kalilikalila sosolo kinaposak-
 eye. Kinapita:, kiyawa moweni kinisewa
 niyewi tiyapola: sena nano ketea hepe telama
 miya:na:keye. Kinapita: kiyawa iwa seselanase
 iyewi Kotema sosolo napolo e seyakeye. ¹² Alake,
 nano ketea napolo elipei hetetikeye. Kiyawa
 nano ketea kinisene emi Kote sena kesale nano
 ketea hepe telama kiyawa sesepesakeye. Apula:,
 kiyawa nano ketea kinisene emi sena kesale
 mutayewi Kotema napolo sosolo e selaposakeye.

¹³ Kiyewi nano ketea kinapita: Kelesowemi
 kulu hapa sena ma:e nokamokiwala potaposak-
 eye. Potakamake kiyawa imawana, Keleso sena
 kesale sopomawana, nano ketea sosolo mokopo
 kinapita: potapola: iyewi selese, “Moweni mini
 sena kesaleyewi Piseiki Kotema epelese matana
 hanakeye. Apula: Yesu Kelesowa matanemita:

† 9:9 Kisala Puka 112:9

solo napolo se tiye miwa iyewi ta: tiyapola: tiyatakeye.” Aluse kiyawa moweniwa ima minase iyewi Kotewa wapolise napolo e seyakeye. ¹⁴ Napolopela: Koteyewi kiwa sosolo matanepela: mokopo seselanase, ili himuyewi kima sosolo epelese matanepela:, Koteyewi kiwa wa:kewala sesemita: kulukuluma:na:keye.

¹⁵ Koteyewi nima nano ketea mokopo mini amopela: niyewi Kotema napolo selakeye. Koteyewi E Sa:le Yesu Keleso niwa sesemita: hamona seyakeye. Nano ketea mokopo mini amopela: sena solopela: eta: ilimakeye.

10

Sena Nokamoke Polema Tipalese Selapita: Poleyewi Selese, “Koteyewi newa ta:pelepita: neyewi Kotepela: hekeya timiyanakeye,” Au Seyawa Wekeye

¹ Kiyawa matanemita: Pole neyewi kima selakeye. Yesu Kelesoyewi senama matanepela: o:sulu hopola seya epapuluse, neyawana kiwa matanepela:, kiyawa ta:pita: o:sulu hopola selakeye. Sena nokamoke newa tipalese selese, “Nini sikapo Poleyewi selesene ikila emiwa eyawa o:sulu selesekeye. Alawamona, ewa pama elaleke nima solo penanose momate tiye ilikepilakeye,” aluse selalakeye. ² Apula: sena nokamoke selese, “Poleyewi peleya: weyamo nano ketea timinisewa sosolo matanepela: timiyanakeye,” alalakeye. Aluse selesene sena ama sikapowemi ne solo penaiya sema:na:keye. Alawamona, newa inisene ikila

emiwa neyewi kima penanose ta:potose selese, kili olokeyatela seya amowa iya:ta:pa:.

³ Niwa peleya: weyemi sita:nekeye. Alawamona niyewi peleya: senayewi tetesene epapuluse matetakeye. *Seteneyewi niwanapulu tetalakeye. ⁴ Aputa: peleya: weyemi senayewi tetese, samene i pesapu ketea amowa tiya:yewi timinisene tiyapola: senawanapulu tetesekeye. Alawamona peleya: weyamo ketea tetesene amowa niyawa tiyapola: matetakeye. Apula: Kote sowa kolotea apolosene sena amowa Kotelwalapulu kisi sena akeye. Niyewi Kotewalapulu kisi sena alapulu tetakeye. Tetese niyewi Kote penaiyawamoke tetakeye. Alake niyewi Kote penaiyawa tiyapola: tetakamoke Kotewalapulu kisi sena amowa ili matana olokeyatelawa keneye tima:na:keye. ⁵ Senayewi Kotewa heneye matanemita: sena nokamoke ilipe kemi me wapilise mokopo yekeya selesekeye. Apula: iyewi mokopo solo amowa niyewi keneye tiyaposakeye. Kisi sena saliyapola: tipolo selawatesene epapuluse niyewi matana olokeyatela sopowa tiyapola: tipolo selawapola: notoloyetiye Yesu Kelesowemi kulu ha:na:pa:. ⁶ Alanase niyewi solo se tiye miwa kiyawa nokamoke ta:tapola: kulu hanosaleke kemi, nokamoke ta:tapola: tikape tesaleke sena amowa niyewi hekelese falasipesakeye.

⁷ Apula: hekeya nano keteawa kili sikapowemi pota:pa:. Sena kilipe nokamoke selese, “Yesu Keleso nano timinimita: ta:peyawa nekeye. Kiwa-

* **10:3** Seteneyewi niwalapulu tetalakeye.

makeye.” Eselesaleke ewala Kelesowemi papela: nano timinisene epapuluse, niwana Kelesowemi papela: nano timinisekeye. Aluse matanepa: Kepoliyetiypa. ⁸ Kiyawa Kotewemi himu semetei esa: matanesewa solomita:, Koteyewi newa ta:peyakeye. Newa ta:peyanase, newa Nine penaiya wapilise selakamunuse selakeye. Aluse epe selese penaiya amo, newa nine eta: ewalesemakeye. Aputa: senayewi koane titiyapola: tima:na:pela: timinisene epapuluse, kiwa sesemita: Piseiki Koteyewi newa ta:peyakeye. Senayewi koane ekeye tisene epapuluse, kiwa keneye timita: newa eta: ta:peyamakeye. ⁹ Neyewi kima sawi momate kamoke kiwa ipimita: eta: momatelesemakeye.

¹⁰ Alake sena nokamoke selese, “Poleyewi sawi momate kamoke penaiya selese momatelesekeye. Alawamona ewa inise eyewi sena sikapo potakamake eyawa penaiya eta: selesemakeye. E solo seyawa eta: penaiyama mokopo keteakeye” Aluse au seyakeye. ¹¹ Aputa: kiwa pama sita:nema neyewi sawi momateyawala, newa inapola: kiwalapulu semetei sita:la:, kima se tiye penaiya sosowala, semetei kamunakeye. Ne sawiwemi pa:ta momate tiye apula: neyewi meatewi pa:ta solo eta: alusemakeye. Alanase newa wepi selesene senama sela:pa:.

¹² Sena nokamoke iyewi ili unuwa puwano apolose selapita:, niyewi epapu eta: selesemakeye. Sena alapulu ninipe semetei kamunakeye. Sena amoke peleya: weyemi nano matanawa kulu hanose weyamu selesekeye. I kene kemi sena semetei nowamoke selese,

“Newa puwanokeye.” Au selesaleke kamunuse sena semetei nowamokiwala selese, “Newa puwanokeye.” Au selesaleke kamunuse sena semetei nowamokiwala selese, “Newa puwanokeye.” Aluse i kene kekelese kekela:sela: selese sita:tesekeye. Sena amoke hele matanepela: sita:la: kekelese kekela:sela: selesekeye. Aluse iyewi mokopo selesene eta: matanamakeye.

¹³ Alawamona Koteyewi nima nano timinisewa niyewi timiyakeye. Alake Koteyewi nima selese, “Peleya: emi ha:na:pa:, koane emi ha:na:pa:,” e seyawa emi niwa hapakeye. Alake Koteyewi nima nano timinimita: ta:peyawa niyewi kulu hanose timiyakeye. Kote sowa niyewi eta: helepemaleye. Alake niyewi nano eta: timinima:na: telamawa niyewi ninipe wapolise kima maselaposakeye. Alawamona kili taunewemi nano timinimita: Koteyewi niwa hamonapita: niwa minakeye. Inapola: niyewi hene heneye napolo timiyakeye. ¹⁴ Aputa: Koteyewi niwa walosene senapela: timinimita: ta:pele tiyapola:, kili taunewemi hamonapita: niwa minakeye. Alake kiyawa Yesu Kelesowa matanemita: niwa puwano inapola: kima solo napolo se tiye kina:sela: enekeye. Alake kiwa niyewi ili seila:taposakeye. Alawamona, senayewi selese, “Kiyawa Kolini senawa ili mahekepesakeye,” aluse selapita: iyewi solo amowa mokopo selakeye. ¹⁵ Apula: niyewi nano timiyawa iyewi mokopo selese, “Niyewi timiyakeye,” aluse selapita: kiwa eta: seli matanamakeye. Alake sena nowamoke timiyawa niyawa potapola: mokopo selese, “Niyewi timiyakeye,” aluse niyewi eta:

selesemakeye. Koteyewi timinisewa niyewi timiyakeye, aluse wapolise selakeye. Kiyewi Kotewemi himu semetei esa: matanesewa sosolo temita: niyewi matanekeye. Apula: kiyawa ilikeye esaleke niyewi kiwalapulu sosolo timinima:na: matanekeye.

¹⁶ Sosolo timini tiye tiyapola:, peleya: nowemi kili nono fa:ta hanapola: sena nokama Yesu solo napolo se tiye kinapose ha:na:na:keye. Alake niwa puwano hanapola: se tiye kinapita:, sena nowamoke solo se tiye miwa eta: ta:tesema hili ta:taposakeye. Alake sena nowamoke solo eta: se tiye mimanase, niyewi putupela: solo se tiye minase nowamoke nima kekela:sela: maselaposaakeye.

¹⁷ Alawamona Kote pukawemi momateyawa wekeye. “Kiyewi kilipe kemi nano timiyawa wapolipa. Koteyewi nano timiyawa semetei wapolipa;” aluse momateyalakeye. †

¹⁸ Koiyawemiye, senayewi ene kemi me solo se wapolipitekiwa, amowa eta: ilimanakeye. Alawamona Koteyewi senawa me solo se wapolipitekiwa, amowa ililakeye.

11

Poleyewi Nano Timinisene Ala Mokopo Walosene Senayewi Nano Timinisene Elipe Semetei Kamunamakeye

¹ Neyawa sowa kolotea nanonatela sema:na: apomita: ililapa? Kiyawa newa ili sema:na:na?

² Koteyewi kiwa sosolo matananase sena

† 10:17 Yelemaiya 9:24

nowamoke sowa kiyawa kulu hanosaleke, Kote himu sosolo nakopesakeye. Alusene epapuluse newana himu nakokeye. Kelesoyewi kiwa kesale epapuluse timita:, kiwa Eyewi seminase neyewi kiwa potapola: elakeye. Kesaleyewi sena semetei hanosene epapuluse, kiwa Keleso semetei hamonite, kiwa neyewi potapola: elakeye. Potapola: ela: kiwa iwei tesene kesale tema:pekitise neyewi potapola: elakeye.

³ Alawamona kuya:leyewi hopolose mokopo seyawa Ifiyewi topukeye. Ala epapuluse sena nowamoke solo nowa mokopo selesaleke kiyawa Yesu Kelesowemi himu semetei esa: hene matanesewa tikili tese, sena nowamoke mokopo selesaleke, solo amowa kiyawa ta:pa:na:nakeye. Amo hetetipela:, newa ipilikeye. Auma:pekise neyewi kiwa hakoma matanekeye. ⁴ Alake ne himu hakoma matana amo mouwa wekeye. Kili himu elipei sita:la:, ikila nowemiwa sena nowamoke selesaleke emiwa kulu hanose, ikila nowemi sena nowamoke selesaleke emi kulu hanose alusekeye. Puwano niyewi kima Yesu solo se tiye kinapita: nini solo kiyawa topukeye. Apula: sena nowa inapola: Yesu pa:ta se tiye kinisaleke, senayewi mokopo sowa kiyawa ta:pa:na:nakeye. Apula: puwano Ho Napowa kiyawa tikeye. Mokopo solo amowa kiyawa kulu hanosaleke ho nowa olokeyatelawa kiyawa tima:na:nakeye. Apula: puwano Kelesowa kiyawa matanemita: solo napowa niyewi se tiye kinapita:, kiyawa topukeye. Alawamona mou nowa matanemita:, sena nowamoke solo nowa se tiye kinapita:, kiyawa kao ta:pa:na:nakeye.

Kiyewi takalepela: eta: matanamake solo nowa epelese ta:tesekeye.

⁵ Alawamona solo nowa se tiye kinisene senayewi selese, “Niwa sosolo walosene senanakeye.” Aluse iwa puwano apolose, newa sikapetapo apola: selakamakiwa eta: ilimanakeye. Newa ko:luma:na:ne? Iwa putupela: newa sikapemakeye. ⁶ Apula: ne meatewi kilpila eta: selesemakeye. Neyewi popa:na: selesekeye. Alawamona solo mou neyewi matanekeye. Matanese kiyawa sopoke ta:pita: nano ketea mouwa sopoke niyewi kima se tiye mikeye.

⁷ Aputa: Kote solo napowa neyewi kima se tiye mini amopela:, neyewi nano wa:la:ya hepe eta: timakeye. Nano wa:la:ya hepe tima:na:wa iya:pela:, kiwa seila:tese tima:na: tisene senayewi timinisene epapuluse, newa kine sikapetapo apola: mokopo timiyakeye. Neyewi mokopo timiya amoke kiwa wapilik-eye. Alake kiyawa nema selese, “Kewa hele timiyakeye.” Kiyawa au sema:na: ililapa? Eh, eta: ilimanakeye. ⁸ Kiwa mokopo sesemita:, Kelesowemi kulu hapa sena peleya: noka sita:neyawa nema moweni kinapita:, neyewi tikeye. Kiwamopela: neyewi atu tisene sena epapuluse ela: ili moweniwa neyewi mokopo tikeye. ⁹ Alake newa kiwalapulu enene ik-ila emiwa neyewi moweni itapalapita: kima selese, “Newa nano ma:na:wa kina:pa:,” au seyamakeye. Kiyewi mapoloma:pekitise Masetonia peleya: emi sena noka inapola:, newa moweni kinapita:, neyewi tiyapola: nano ma:na:

wa:la:yakeye. Kiyewi nema mapoloma:pelekitise kima neyewi nano hilila eta: alusemakeye. Kiyewi mapoloma:pelekitise, “Kiyewi newa matina,” au seyamakeye. Puwano neyewi kima matina alusemanase, sikapewala, neyewi kima matina auwa eta: sema:na:makeye.

¹⁰ Yesu Kelesoyewi Ewa heneye selesene epapuluse, neyawana heneye selakeye. Neyewi kima selese, “Matina,” au selesemake newa nine epelese selakeye. Apula: Akaia peleya: emi sena sita:neyawa nema selese, “Keyawa mokopo selakeye,” auwa eta: sema:na:makeye. ¹¹ Alake neyewi ko:lu timiyana? Neyewi kiwa himu hapa-make selapele? Eh, neyewi kiwa heneye epelese himu hanose selakeye. Ne solo mouwa Koteyewi potapola: matanesekeye. ¹² Yemiwa kili moweni neyewi timake epapuluse, sikapewala neyewi eta: tima:na:makeye. Alawamona mokopo walosene senayewi selese, “Poleyewi timinisene epapuluse, niyawana semetei kamunuse timinik-eye.” Aluse kilipe kemi wapilise selese, kili moweniwa neyewi eta: tima:na:makeye. Neyewi nano wa:la:ya hepe eta: timanase, iyewi nano wa:la:ya hepe tisene alapulu ninipe semetei kamunamakeye.

¹³ Kiwa epesita:ya sena nokamoke inise selese, “Niwa apasolo walosene senakeye,” e seya senawa hene heneye apasolo walosene sena-makeye. Iwa mokopo apasolo walosene senakeye. Kiyewi iwa potose, hele heneye Kelesoyewi walosene senanakeye, au semita: iyewi kiwa hopolose mokopo timinik-eye. ¹⁴ Alawamona senayewi mokopo timinisaleke newa howa

mahanakeye. Koiyawemiye, Setene e toma wapa:kemi semeteiwa mokopo hepene sena ho:liya amuna tese elapita: senayewi potosekiwa selese, “Ewa hepene senakeye,” au selesekeye. ¹⁵ Setene mokopo hepene sena amuna tese ela epapuluse, ema kulu hapa papolo senawana, mokopo sena hekeya amuna tese sitalakeye. Sikape, mokopo sena hekeya amuna tese sikape iyewi ilipe mane olokeyatela timiya kamuna nano wa:la:ya hepe falasiwa tiyaposakeye.

Senayewi Polewa Ikomonawa Wekeye

¹⁶ Puwano neyewi kima nano seyawa wa:ke selakeye. Kiyewi nema selese, “Kewa matana napolo ma elatakeye. Kewa nanano tela senawa epapulalakeye,” au seyakeye. Au seyawamona kiyawa, ne sowa ta:ta:pa:. Ne matana napowa elakeye. Aputa: mokopo walosene senayewi ilipe kemi wapolise seyakeye. Alake yemiwa neyawana, newa nine wapolise selakeye. Alake ne sowa kiyawa ta:tapola:, Polewa matana ma elatakeye, au selesaleke, neyewi sosolo matanepesakeye. ¹⁷ Piseiki Yesuyewi nema selese, “Kewa kine wapolise sela:pa:,” au seya-makeye. Au seyama kamona newa nine kemi wapolise nanonano tela sena matana eta: enemanase selesene epapuluse neyewi selakeye.

¹⁸ Sena kilipe muta amoke peleya: weyemi tima:na: tima:na: matanasewa kulu hanose iyewi ilipe nano timinise sosolo epapuluse, neyawana newa Nine me solo se wapolise selakeye. ¹⁹ Kiyewi nano sopoke matanese kasele, aluse matanesekeye. Alawamona,

sena nanonano tela epapuluse matanesene itapa mokopo walosene senawa kiyawa epelese siliye sitalakeye. ²⁰ Siliye semetei sitalaleke, iyewi kiwa tima:na: tisene sena amuna niwamopela: timinipa:, au seyakeye. Au seya kili nano ketea sopoke, iyewi tiyakeye. Iyewi hopolose sita:la:, poya:sela: sita:la:, kiwa kolotea meapolose mitiwemi paesa: samota: kemi kiwa iyewi epelese siliyapola: semetei sitalakeye. ²¹ Haukula. Niyawa mane epamowa kiwemi timinima:na:wa penaiyawa eta: ilimanase, newa ewakeye. Alawamona, sena nowamokiwa ene tima:na: tiwa wapolise me solo se sesaleke, neyawana me penanose ne tima:na: tiwa wapolise sema:na:keye. Haukulale, napute neye sela amowa sena nananotela epapuluse selakeye. ²² Mokopo walosene sena iyewi Hipulu senana? Ehe, iyewi Hipulu sena elapita:, amowa neyawana Hipulu senakeye. Sena amowa Isolaiya senale? Ehe, iwa Isolaiya sena elapita:, amowa newana Isolaiya senakeye. Sena amowa Epalahame sena mayana? Ehe, iwa Epalahame sena ili alaleke, amowa newana Epalahame sena mayakeye.

²³ Sena amowa Keleso tima:na: tisene senaya? Newa nine wapolise solo amowa nanonano tela senayewi selesene epapuluse neyewi selakeye. Alawamona, Keleso tima:na: tisene sena putupela: elaka nekeye. Iyewi timiyawa neyewi sitiyetiye neyewi hene heneye sosolo timiyakeye. Apula: ikila muta newa tipolo selawapola:, apula: ikila muta newa sanapola:, apula: ikila muta ikomonose kulu sutetikeye.

²⁴ Apula: Yu senayewi newa sanawa talo usulupe epela: akotaipe (39) epapuluse akeyawa, ikila piipewemi aluse mei tiyapola: newa sanakeye. ²⁵ Apula: ikila usulupe Lome kamani senayewi i polotoyewi newa sanakeye. Apula: ikila semetei etewayewi newa olakeye. Apula: ikila usulupe poti sipi newa tapeyawa panakeye. Ikila semetei poti sipi panapita: yopolotela semetei, ikila semetei, epapuluse newa i panowa tiyapola:, hano tawala wapa:se alupa:pele hapakeye.

²⁶ Apula: newa ikila muta makene sena epapuluse ikila emiwa nano ketea sosoyewi newa olokeyaleye tisekeye. Nano ketea mutayewi newa olokeyaletepesa matanakeye. Hano sosolo hakene inapita: potapola: neyewi sapela: ela:, apula: ikila nowemi senayewi newa nano keteawa o:sulu tisene sena iyewi newa sama:na:pela: sitalapita: papokeye. Apula: neyewi nine sena maya Yu sena yemiwana, newa sama:na:pela: sitalapita: papokeye. Apula: Yu senama telawala, newa ikomoma:na:pela: sitalapita: papokeye. Apula: ikila nowemi newa ikomopita: siti noka emiwana, mowana, hano ka:nawemiwana, newa kulu sutetikeye. Apula: mokopo Kelesowemi kulu hapa sena ke ma:eyawana, newa ikomoma:na:pela: sitalapita: papokeye. ²⁷ Alake neyewi timiyamoke hokolose sosolo timinisekeye. Yopolotelawemi eta: enimawana, menipita:wala, hano menipita:wala, neyewi ikila mutawemi ma:na: nasewana ita-palakeye. Apula: ikila nowemi newa tapola eta: ilima telanase sosolo potiya:sela: enekeye.

²⁸ Epapuluse ela: ikila sopoke Kelesowemi kulu hapa sena kesale kulukulu koane sopowemi sita:newa neyewi pote enekeye. Pote ela: neyewi matanese, “Iwa iliye tiye sitalapita:keye. Iwa hele sitalapita:keye.” Aluse sosolo matana:sela: enekeye. ²⁹ Apula: sena kesale nowamoke Kelesowemi himu semetei esa: matanawa penaiya maelaleke potapola:, sena kesale amowa neyewi sosolo matanekeye. Apula: Kelesowemi kulu hapa sena nowamoke olokeyatela timinisaleke sena nowamoke polupita: potapola:, neyewi sosolo konomonose matanekeye. Neyewi sosolo timinise, sosolo matanepela:, aluse newa enekeye.

³⁰ Newa nine wapilise sema:na:wa mapolok-eye. Neyewi ne unuwa eta: soloma:na:makeye. Alawamona sena nokamoke ili unuwa solopita:, neyawana ne unuwa wapilikeye. Alake nema nano hetetima:na: inapita: neyewi nine penaiyawa eta: ilimanapita: potapola: selakeye. ³¹ Kotewa Ene Piseiki Yesu E Ata amowa, ikila sopoke niyewi wapiyakeye. Eyewi ta: potapita: neyewi mokopo maselak-eye. ³² Apula: Tamasakase taunewemi newa enewemiwa ikila emiwa, tipolo selawapote Ale-tase piseikipela: enene ikila emiwa, taune amowa kamani sena potapola: elakemi sena ta:le tima selese, “Taune solawa isu tenamowemi Polewa ha:na:pekitise Pole saliyapose potapola: sita:latipa:.” ³³ Potapola: sitalapita: kemi newa anakela selawapola: solawa winito emi ela: kikiye sine kikiye sine peleya: kolemi tuwat-apita: eyawa newa salima:na: telawamona,

siliye tiye nesile hapakeye.

12

Koteyewi Polema Nano Ketea Walopita: Wekeye

¹ Newa nine wapilise wa:ke sema:na:keye. Wapilise selakamoke newa nine masolopesakeye. Neyewi wapilise solo alusewa mokopo selakeye. Alawamona, neyewi uwa koane Piseiki Koteyewi nema nano ketea walopita:, neyewi papowa kima selakeye.

² Yapene kena:neipe (14) itapa tepela:, Kelesowemi kulu hapa Newa hepene falemi usulupe peleya: emi * Koteyewi newa siliyapola: hapakeye. Newa silinase hapawa neyewi matanek-eye. Alawamona, newa ho semetei fiyanesewala, tomawanapulu howanapulu semetei fiyanesewala, newa mamatanek-eye. Koteyewi Ene semetei matanek-eye. ³ Ehe, newa hepene falemi silise hapa emiwa, † ho semetei fiyanesewala, tomawanapulu howanapulu semetei fiyanesewala, newa mamatanek-eye. Koteyewi Ene semetei matanek-eye. ⁴ Newa hepene falemi Palataese selesewa silinase fiyanapola: ela:, hepene falemi nano ta:tapola: newa inise, peleya: weyemi neyewi eta: ta:pelese sema:na: telamakeye. ⁵ Newa hepene falemi siliyapola: hapawa neyewi sema:na:pela: elawamona neyewi newa nine wapilise sema:na:makeye.

* **12:2** Hepene fala usulupe amowa Kote Ene elakemi akeye, au seyakeye. † **12:3** Hepene peleya: amo unuwa Palataese, aluse selesewa peleya: amowa napokeye.

Apula: newa peleya: we ela: nema nano ketea hetetiypita: neyewi nine penaiya amowa eta: ilimanapita: nano ketea amowa kiyawa ta:pita: selakeye. ⁶ Neyewi nine wapolise selesaleke, sena nanonano tela epapuluse eta: sema:na: tela-makeye. Alawamona neyewi selapita: amowa heneye sema:na:keye. Neyewi heneye selese neyewi newa nine wapolise sema:na:pela: elawamona, senayewi nema selese, “Kewa sena sosokeye.” Auma:pekitise neyewi newa nine wapolise sema:na:makeye. Neyewi nano ketea timiyawana senayewi potapola:, apula: neyewi solo se tiye miwana senayewi ta:tapola:, alake neyewi alusewana, neyewi tisewana iyewi potapola: newa matanepesakeye. Alake newa nine wapolise sema:na:makeye.

⁷ Aputa: Koteyewi nema nano sosolo walo-pita: neyewi papokeye. Neyewi paponase newa nine kemi wapolise epesena: telakeye. Alawamona newa nine wapolise epesa:pekitise newa tomawemi ono amuna † Koteyewi mini amoke olakeye. Ono alawa Setene tima:na: tisene senayewi newa olosene epapuluse oiyewi newa kalesaleke oiyakeye.

⁸ Newa oiya ela: ikila usulupewemi neyewi Kotema holose, “Ono amunayewi newa kalewa iya:ta:pa:.” ⁹ Alawamona, Koteyewi nema selese, “Neyewi kewa matanepela: mokopo sesema:na: amowa ilikeye. Alake kewa pele tepela: elapita:, Ne penaiya amoke kewa penanopesakeye.”

† **12:7** Ono seyawa niyawa mouwa mamatanekeye. Alawamona niyewi matanese ono amowa nano ketea nakolosene epalakeye.

Alanase newa pele tepela: ela: kemi, mapolose maelakeye. Newa pele tela kamuna epelese elakeye. Alake Keleso penaiyawa newanapulu elapita: ta:tapola:, newa epelese elakeye.

¹⁰ Newa hapapolo tese ela: kemi neyewi Kelesopela: tima:na: tiya:sela: ela:, sena nokamoke nema itipiyawala, nano ketea hilila tisalekewala, ikomonosalekewala, nano ketea talapoiya het-eisalekiwala, aluse kemi newa epelese tiya:sela: elakeye. Apula: newa, Kelesopela: neyewi kao tiya:sela: ela: newa kulu sutetikeye. Alawamona neyewi selese, “Ilikeye,” au seyakeye. Alake newa pele tepela: elapita:, Kelesoyewi newa seselakeye. Seselesaleke, newa penaiya elakeye.

Poleyewi Kolini Sena Kesale Amowa Sosolo Matanawa Wekeye

¹¹ Ne solo seyawa sopoke nanano tese seyawamunakeye. Alawamona, kiye ela: timinipita: neye seyakeye. Kiyewi ela: ne mane napolo sema:na: telawamona eta: seyamakeye. Alanase, neye ela: selakeye. Hene, newa alama ketea amunakeye. Alawamona, apasolo sena sosolo kiye ela: sela epamowa newa ili hanewemi maelakeye. ¹² Apasolo walosene senayewi timinisene epapuluse, neyewi nano ketea timinisewa Kote penaiyawanapulu timinipita: kiyawa papokeye. Neyewi timiyawa wekeye. Koteyewi Ene matana penaiya timinisewa neyewi tiyapita: senayewi potapola: selese, “Koteyewi timinisewa epalakeye,” au semita: neyewi tikeye. Apasolo walosene senayewi timinisewa kiyawa popita: neyewi

ikila sopoke timiyakeye. Alake neyewi apasolo walosene sena esa: timinimita: Koteyewi newa ta:peyawa kiyawa papokeye.

¹³ Aputa: kiyawa nema selese, “Kelesowemi kulu hapa sena kesale kulukulu koane noka emi sita:newa keyawa puwano putupela:, niwa puwano sikape me apoyakeye.” Au seyakeye neyewi kiwa ko:luse sikape apoyala? Neyewi iwa sesela epapuluse, kiwala aluse seselakeye. Alawamona kiyawa moweniwa newa seselese newa eta: mimakeye. Kili moweniwa neyewi eta: timanase neyewi hele timiyana? Kiyewi ne hele matanawa kepoliyetiya:pa:.

¹⁴ Yemiwa ikila usulupewemi kili taunewemi newa mina:na:pela: nano ketea seli tikeye. Newa inisekiwa kili moweniwa neyewi matina, auwa eta: sema:na:makeye. Kili moweniwala, kili nano keteawala, neye tima:na: esa: mamatanek-eye. Kiyewi nema himu hopola matanepela: sita:pesita: neyewi matanekeye. Apula: salayewi e ata e ama a:mawa nano ketea nasewana, saowala, eta: kinisemakeye. Alawamona, e atayewi e salama kinisekeye. Alusene epapuluse kiwa ne sala amunanase neyewi kiwa sesema:na: matanekeye. ¹⁵ Kili atawa nenase neyewi nano ketea sopoke kima miya:na:keye. Kiwa neyewi seselese seila:tese ne penaiyawa kiwamopela: timinima:na:keye. Neyewi kiwa sosolo himu hapa matanesaleke, kiyawa newa kolotea himu hapa matanema:na:na?

¹⁶ Kili moweniwa neyawa eta: timakeye. Aluse ne sowa kiyawa ta:tapola: henenapo, au seyakeye. Au seya kamona kiyawa noka nema selese,

“Poleyewi mokopo sepela:, niyewi popa:pekitise, hopolose o:sulu tikeye.” ¹⁷ Au selapita: neyewi kima selese, “O:suwemi neyewi o:sulu tila? Neyewi hamona seya senawa inapola: iyewi mokopo sepela: nano ketea o:sulu tila? Nema nano ketea ena mina? ¹⁸ Neyewi Taitasewala, Kelesowemi kulu hapa sena ma:e nowana, kili kulukulu koane hamona penaiya seyakeye. Hamonapita: Taitase kili kulukulu koane inise, a:tawi nano ketea nowa o:sulu tila? Neyewi matana hanosene epapuluse, Taitasewala, aluse matanesekeye. Neyewi timinisene epapuluse, eyawana, aluse timinisekeye,” au seyakeye.

¹⁹ Apula: kiyawa matanese, “Niyewi Pole kulu hanapita: Pole ene kemi wapolise epelese selakeye.” Aluse kiyawa matanana? Kiyewi aluse matanepa. Ne manala: napolo, Koteyewi ta: potapita: niyewi nano ketea sopoke timiyawa Yesu Kelesowemi kulupela: apola: sita:la: kiwa sesewapa:na: penanopela: seyakeye.

²⁰ Newa inise kiwa seli sitalapita: popa:na:keye. Alawamona kiwa napolo sita:la:wala, olokeyale sita:la:wala, ko:lu sita:lape esa: popa:na:keye. Apula: sikape newa inise kiwa potakamake, neyewi kima mapolosewala, kima epelesewalao, newa tikili tekeye. Aputa: kiyawa nema mapolosewala, epelesewalao, newa tikili tekeye. Newa inakemiwa neyewi potakamake kiyawa soye tepewala, kanakewana, kipila konomonosewana, kiyawa kilipe alapulu takale matanesewana, sena nowa unu olokeyale selesewana, sena nowama solo wepi selesewana, kiwa kilipe wapolise tikape tesewala, hele

mokopo tisewana, kiyawa kao timiya:sela: sitalapita: neyewi nano ketea sopoke amowa ipila popa:na:keye.

²¹ Newa wa:ke inapita: potakamake sena kesale tomawemi mane olokeyatela tisenewana, sena kesale iwei mane tisenewana, ikila sopoke kesale atu tima:na:pela: matanesewana, kiyawa puwano timiya:sela: sita:la: olokeyatelawa hokatolese eta: hokateyamananeke potapola:, kiwamopela: newa ya:ma:na:keye. Kiyewi popita: kili olokeyatelawa Koteyewi nema walopita:, newa ewapesakeye. Newa ina ikila emiwa kete matanese aupesakeye.

13

Kiyawa Mane Olokeyatela Timiyawa Eta: Hekeyamananeke, Newa Inisekiwa Kiwa Seila:taposakeye

¹ Puwano ikila elipei kiyawa kulukulu koane newa minakeye. Yemiwala, ikila usulupewemi newa mina:na:pela:, neyewi nano ketea seli tikeye. Apula: Kote pukawemi momateyawa wekeye. “Kotoma:na: ikila emiwa senama falasima:na:wa tuwapa:na:pela:, sena elipeiyewi papowala, sena usulupe papowala, nano ketea papowa semetei kamunuse sela:pa:.” Aluse momateyalakeye. *

² Puwano newa ikila elipei mina ikila emiwa sena olokeyatela sita:nema neyewi selese, “Kiwa olokeyatela sitalatepa,” aluse neyewi seyakeye. Ikila elipei mina ikila emiwa aupa, e

* 13:1 Ele 17:6

seyawa epapuluse, yemiwana newa pama ela:, neyewi wa:ke selakeye. Neyewi selese, “Newa ina ikila emiwa inapola: potakamake, sena puwano olokeyatela sita:newa kamunuse olokeyatela sitalaleke potapola:, sena nokamoke napute mane olokeyatela timiya:sela: sitalaleke potapola:, kiyawa epapuluse timiya:sela: sitalaleke kiwa neyewi ma hauwekilisapekeye. Ma hauwekilise falasima:na:wa maiya:taposakeye. Heneye falasipesakeye.

³ Kiyewi selese, “Kelesoyewi kewa emi tese solo se tiye kinise kamunuse se tiye miya:na:pela:, amowa niyewi ko:lu matanema:na:na?” Aluse kiyawa epe selese amowa ko:lu seleseye? Kiyewi mane olokeyatela timinisaleke seila:pa:na:pela: Kelesoyewi eta: pote iya:tesemakeye. Alake kili mane olokeyatelawa iya:pa:na:pela:, kili himuwemi Kelesoyewi penanose timinisekeye.

⁴ Apula: puwano Keleso tomawa eta: penaiyamanase, i kelipapoya papela: Ewa kuluk-eye. Ewa kuluwa Kote penaiyawa kinapita:, penaiya amowa tiyapola: napu yemiwa kao enekeye. Ewa eta: penaiyama enene epapuluse, niwana eta: penaiyama elakeye. Alawamona Kote penaiyawa Yesuma kinapita:, penaiya amowa Eyewi tiyapola: ela epapuluse, niyawana Kote penaiyawa tiyapola:, penanose sita:la: kiwamopela: timinisekeye.

⁵ Aputa: kiwa kilipe semetei semetei esa: himu fa:nemi kelepa:. Kele tiyapola: selese, “Newa Kotewemi heneye himu semetei esa: elapa? O, Kotewemi himu semetei esa: maelapa?” Aluse kiyawa kili himu kelese matanepa:. Kiyewi

kilipe semetei semetei esa: selese, “Yesu Keleso ne himuwemi elakeye,” aluse semita: neyewi matanekeye. Kiyewi Yesuwemi himu semetei esa: eta: matanamananeke, Ewa kili himuwemi maelakeye. Maelaleke, kiwa ili masitalakeye.

⁶ Alake kiyawa niwamo selese, “Poleyewi e manawanapulu Yesuwemi himu semetei esa: matanepela: elakeye. Alake iwa ili elakeye.” Aluse kiyawa semita: neyewi matanekeye.

⁷ Apula: kiyawa olokeyatela tima:pekitise niyewi kiwamopela: kakasilise kulukulula:la:keye. Kiyewi olokeyatela matiminisaleke sena nokamoke potapola: niwa wapilise selese, “Pole iyewi seli tikeye,” au semita: kiwamopela: eta: kulukululamakeye. Senayewi niwa wapilisewala, eta: soyamakiwala, niyewi kiwamopela: kakasilise Kotema kulukulula:la:keye. Kiwa hekeya napolo sita:pesita: niyewi matanekeye. Alake niyewi kiwamopela: kakasilise kulukulu esewa mouwa amopela: kulukulula:la:keye. ⁸ Aputa: kiwa hekeya napolo sita:la: Kote heneye solo amowa kulu hanosaleke, niyawa kiwa mahekepesakeye. Alawamona, heneye sowa niyewi tiya:sela: epelema:na:pela: tiyalakeye. ⁹ Apula: sena nokamoke niwa akowa tese selese, “Polewa penaiya maelakeye.” Au selapita: kemi niwa penaiya elakeye. Alawamona, kiwa kilipe Keleso penaiya sitalaleke, niwa epelese elakeye. Alake kiwa hekeya napolo hene heneye seli sita:pesita: niyewi kiwa kakasilise kulukulula:la:keye.

¹⁰ Aputa: Piseiki Yesuyewi Ene mane timinisewa timinimita:, newa ta:peyakeye.

Ta:pele tiyapola: E penaiyawa nema mikeye. Alake penaiyawamoke neyewi kiwa sesemita: matanekeye. Kote penaiyawamoke neyewi kiwa hekeya:sela: falasima:na: mamatanekeye. Alake napu yemiwa newa pama emi ela:, neyewi kima sawi momatekeye. Newa ina ikila emiwa, kiwa neyewi sosolo falasima:pekise, puwano kima sawi momate tiye ilikepilakeye. Alawamona kili mane olokeyatelawa eta: hekeyamananeke, neyewi penaiyawanapulu kiwa hekelese falasima:na:keye.

Poleyewi Epama E Seyawa Wekeye

¹¹ Kelesowemi kulu hapa sena ne ma:ela:o, Ne sowa kakeye. Kima neyewi epama selakeye. Kiyawa epelepa:. Kiyewi kilipe Kelesowa seli sita:pesena:pela: mane olokeyatelayewi kiwa supa:pekitise seli penanose sita:latipa:. Ne sowa ta: tiyapola: sita:latipa:. Kiwa kilipe kemi himu semetei esa: sita:latipa:. Apula: sena nowama o:sulu hopola sita:latipa:. Apula: sena nowa himu hapa mataneseyewi mouwala, hopola sita:teseyawa mouwala, Kote Ene ekeye. Ewa kiwalapulu epesita: neyewi matanekeye.

¹² Kelesowemi kulu hapa ma:e ate kiyawa kilipe kemi epelese tiye minita:pa:.

¹³ Kelesowemi kulu hapa sena kesale sopoke weyemi sita:la: kima ikila napolo aluse selese ilikepilakeye.

¹⁴ Piseiki Yesu Kelesoyewi kiwa sopoke mokopo seselesewana, apula: Koteyewi kiwa sopoma himu hapa matanesewana, apula: Ho Napowala

kiwa sopo ke himuwemi sita:pesita: neyewi
matanekeye.

Kokolo Kao Tesene Solo
The New Testament in the Kasua language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Kasua long Niugini
copyright © 2016 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kasua

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-08-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 22 Nov 2019
1fcf9769-caef-5efb-8a54-c50b46922376